

**незалежная
газета**

наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

Гора, гора — з'елі Ягора

Старонка 2

Прыкметы другой хвалі крэзісу

Старонка 4

Анатоль Ляўковіч: «Хай Гайдукевіч да мяне дарасце!»

Старонка 7

У НУМАРЫ

**Супольная заява
Казуліна, Пазняка,
Сурвіллы, Шушкевіча**
Не — запрашэнню
Лукашэнкі. Старонка 3.

Стражай пракалоўся

Кітай падаразае Мінск у «падвойнай гульні» і пагражаем ахаладжэннем адносінаў. Прычына — выставка пра Тыбет і книга намесніка дырэктара Інстытуту Канфуцыя пры БДУ. Старонка 6.

Верхні горад: праект рэгенерацыі

Архітэктары УП «Мінскпраект» сканчаюць працу над праектам адбудовы Верхняга гораду. Старонка 6.

Падлеткавая жорсткасць і дарослая мяккасць

У Краснаполлі, што на Магілёўшчыне, дачка міліцыйната з сібройкай зблі малодшую на год школьніцу. Старонка 11.

• • • • •

«Наша Ніва»
з'яўляецца ў кіёсках
у Мінску ў сераду
ад абеду, у рэгіёнах —
у чацвер.
На газету можна
і падпісацца — глядзі
старонку 2.

Палітбюро-2009 Русалка на аблоках

**Выходзіць на tryбуну
маладая прывабная
жанчына, добра апранутая,
з ласкавай усмешкай, і
пачынае свой выступ
шматзначнай фразай: «Я
плавала ў басейне, і мне
прышла ў галаву
думка...»** **Аляксандар
Фядута** піша пра
Наталлю Пяткевіч — у
цыкле «Палітбюро-2009».

Яна пачала працаўцаў у Адміністрацыі прэзідента Беларусі ледзь не ў жніўні 1994 г. На працу зусім яшчэ юную Наталлю Пяткевіч браў Аляксандар Марыскін. Гэта было так даўно, што ніхто, акрамя супрацоўнікаў Канстытуцыйнага суду, дзе цяпер сканчае сваю юрыдычную кар'еру на пасадзе намесніка старшыні спадар Аляксандра, гэтых часоў не памятае. А сам Марыскін наўгард іш каму распавядае, што прасіў яго працаў-

ладкаўца спадарыну Пяткевічу не хто іншы, як кандыдат №1 на пасаду кіраўніка вышэйшага органу канстытуцыйнага нагляду Валеры Ціхіні. Менавіта ён адрэкамендаваў свою таленавітую студэнтку начальніку галоўнага дзяржаўнага-прававога ўпраўлення Адміністрацыі.

Марыскін прыслухаўся.

З Ціхінім у тых часах лепш было не спрачацца: перспектывы быў. А значыць, перспектывы быўла і ягоная юная пратэжэ.

Так яна апынулася ў Адміністрацыі. На самай нізкай чыноўніцкай пасадзе: вядучага спецыяліста. Але ў той момант ні на што іншае разлічвацца і не магла. Што ў яе было за плячыма? Юрфак? Вельмі добра. Але Мінск — такі горад: куды ні плюнь, у юрystsа трапіш. І ўпраўленне, у якім пачала Наталля Пяткевіч сваю кар'еру, цалкам з юрysts'твом складалася.

Працяг на старонцы 8.

Лукашэнку паслалі памаліцца

Аляксандру Лукашэнку перадалі запрашэнне на саміт «Усходняга партнёрства» ў Прагу, аднак канчатковое рашэнне, ці ён паедзе, яшчэ не прынятае. Затое стала вядома пра візіт беларускага кіраўніка ў Рым і Ватыкан 27 красавіка.

Міністр замежных спраў Чэхіі Карэл Шварцэнберг 17 красавіка падчас свайго прыезду ў Мінск пе-радаў Аляксандру Лукашэнку запрашэнне на саміт «Усходняга партнёрства» ў Прагу.

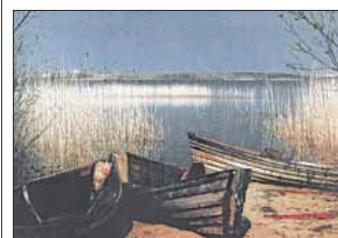
Зрэшты, гэта не стала такой ужо нечаканасцю. Рашэнне запрасіць беларускага лідэра было прынятае

яшчэ напрыканцы сакавіка падчас сустэрэчы міністра замежных спраў Еўрасаюзу. Разам з тым, было вырашана заключыць з беларускім бокам «джалтэльменская пагадненне», што 7 траўня ў Чэхію прыеедзе не Лукашэнка, а міністр Мартынаў ці нехта яшчэ з чыноўнікай.

Такая далікатная місія, як данесці

да Лукашэнкі рашэнне Еўрасаюзу, выпала князю Карэлу Шварцэнбергу, які завяршае сваю працу на чале чэшскага МЭС. І, мяркуючы па тым, што падчас візіту чэха ў Мінск не было абвешчана, хто прадставіць Беларусь на саміце, Шварцэнбергу ўдалося, калі не выкананы канчаткова задачу, то дакладна не пра-валіць.

Працяг на старонцы 3.

Маршруты па Беларусі: край белай птушкі

Ёсьць у нашай краіне куточ, нібы наўмысна пакінуты людзьмі птушкам, — Асвейчына, з другім памеры возерам Беларусі. Піша Сяргей Харэўскі. Старонка 12.

Лукашэнку паслалі памаліцца

Працяг са старонкі I.

Лукашэнка ляпіць у Ватыкан. Пра гэта першым паведамлі міністру замежных справаў Італіі Франка Фраціні.

Як паведамляе Reuters Italia, беларускі лідэр пры-

будзе ў Рым для сустрэчы з кіраўніком Каталіцкай Царквы, а таксама для перамоўваў з міністрами замежных справаў Італіі. Щі ўдаспа лідеру Беларусі сустрэча з прэм'ер-міністрам Сільвіем Берлусконі, яшчэ невядома. На сёняшні момант такога пункту ў праграме не зна- чыцца, аднак магчымыя

іншыя варыянты. Слаба ве- рыцца, што Берлусконі ўпусціць такую магчы- масць.

Фраціні таксама выказаў- ся за ўдзел Лукашэнкі на сустрэчы «Усходніяя партнёрства» ў Празе. «Кожная краіна павінна сама выра- шаць узвороні свайго ўдзе- лу ў саміце. Я не думаю, што гэта павінен вырашаць Еў- расаоз», — зазначыў Фраціні.

Гэта будзе першая паездка Лукашэнкі ў краіну Еўраса- изу пасля каstryчніцкага зняцця візовых санкцый. Апошні ў афіцыйных візіт беларускага кіраўніка ў

межы Еўрасаизу адбываўся ў далёкім ужо 1995 годзе ў Францыю. Пасля таго ён толькі некалькі разоў зна- ходзіўся з прыватнымі візітамі на гарнілыжных курортах Аўстріі і Сла- веніі.

Нагадаем, што на мінуль- лім тыдні Лукашэнка сустра- каўся ў Маскве з Патрыярхам Маскоўскім Кірылам, а ў аўторак у Мінску — з архибіскупам Мінска-Магілёўскім Тадэвушам Кандру- севічам. Менавіта на гэтых сустрэчах і маглі абмярко- вувацца дэталі візіту Лука- шэнкі ў Ватыкан.

Зміцер Панкавец

Супольная заявка Казуліна, Пазняка, Сурвілі, Шушкевича: Не — запрашэнню Лукашэнкі
Старшыня Рады БНР Іванка Сурвіла, лідар КХП-БНФ Зінон Пазняк, старшыня БСДГ Станіслав Шушкевич і кандыдат у презідэнты Беларусь на выбарах 2006 г. Аляксандар Казулін выступілі з супольным зваротам да Еўрасаизу і беларускіх палітыкі.
Запрашэнне А. Лукашэнкі на саміт у Прагу аўтары звароту называюць «зсанаковым дзеяннем, якое, фактчна, легітымуе дыктатуру, скасуе незаконнасць яе ўлады і прыняхі альтыраўных рашэнняў». Вынікам запрашэння А. Лукашэнкі на Прагу стане узмацненне эўрапейскай інтэціцы беларусу, ціску на народ, пераследу па палітычных прычынах за іншадумства». «У нас, падпісанту звароту, розныя партнёрыныя пазыцыі і розныя погляды на палітыку, але пагроза незалежнасці нашай краіны і нашай грамадзянскай супольнасці, якая ўзікае ў связі з аднабокім дзеяннем ў дачыненні да рэжыму на Беларусь, эмушаюць нас гаварыць ціпер разам і адным голасам: Лукашэнка не павінен быць запрошаны ў Прагу», — гаворыцца ў заяве.

Павел Севярынец: Гэта поўны сюррэалізм

15 красавіка вечарам кіраўніцтва Беларускай хрысціянскай дэмакратыі атрымала адказ з Міністэрства юстыцыі, што іхняя партыя зарэгістраваная не будзе.
Афіцыйная прычына — неадпаведнасць пададзеных дакументаў вынікам апытаўніцтва, што праводзіў Мін'юст.

«Нехта з супрацоўнікай Міністэрства тэлефанаваў заснавальнікам БХД і задаваў блізу 10-15 пытанняў адносна правядзення з'езду. Вось пытаўца: колкі было чалавек на пасяджэнні ў вішым раёне? Кажаце, даўцаць? Але ж іх было трыцаць.

А колькі чалавек вылучалі на з'езд? Чатыры? А па дакументах пяць. Вось на такіх рэചах і была абрэгнутаваная адмова», — кажа сустарынія БХД Павел Севярынец.

Паводле палітыка, за час, калі дакументы былі пададзены ў Мін'юст, міліцыянты, кадэбісты, супрацоўнікі ідалагічных аддзелў рапыўканкамаў паставілі амаль 30 сібрам БХД умову: ці ўдзел у партыі, ці праца. Але ніхто не адмовіўся ад сваіх прэраканій.

«Нам больш важнае прызнанне людзямі, а не Мін'юстам», — кажа іншы старшыня хрысціянскіх дэмакрататаў А.Шэйн. «Мы не байміся 193-га артыкулу крыміналнага кодэксу («удзел у незарэгістраванай

арганізацыі» — «НН»). Будзем пра- цаваць як ранея», — працягвае П.Севярынец.

Як у папярэджанне прыводзяць прыклад: БХД запускае ў 30 гарадах Беларусь новую ініцыятыву «Наш адказ крызысу». Галоўная ідэя піянідзённай кампаніі (ад 21 да 25 красавіка) — заклікаць беларускес грамадства з'яднацца да зеля супрацьстаяння эканамічнаму крызысу.

Пакуль кіраўніцтва партыі думала, ці праводзіць новы з'езд, ці працаваць без рэгістрацыі, з Міністэрства юстыцыі пастуپіў новы звязак. Супрацоўнік ведамства паведаміў Аляксею Шэйну, што рашэнне аб зарэгістрацыі партыі прыпыненае.

Афіцыйная прычына — у связі з

шэрагам зваротаў заснавальнікаў БХД, атрыманнем інфармацыі, якая ўпільвае на рашэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі дадзенай партыі. Канчатковое рашэнне будзе прынятае пасля праверкі атрыманай інфармацыі.

Павел Севярынец кажа: «Эта поўны сюррэалізм. Спачатку адмоляюць у рэгістрацыі, потым прыпыніяюць тое рашэнне. Думаю, што канчатковы вынік будзе вядомы толькі пасля сустрэчы Лукашэнкі з Шварцэнбергам. Накалькі ўдала пройдзе гэтае спатканне».

Калі будзе абвешчана канчатковое рашэнне па БХД, пакуль не паведамляеца.

ЗП

Арцём Дубскі: Выкінулі з камеры

15 красавіка з Бабруйскага СІЗА быў вызвалены палітвізень Арцём Дубскі, які знаходзіўся за кратамі ад 13 лютага. Хлопец праходзіў па крыміналнай справе за ўхіленне ад адбыцца «хатніх хімі» паводле «Працсусу чатырнаццаці». Праз дзве гадзіны пасля вызвалення карэспандэнту «НН» атрымалася пагутарыць з палітвізнем.

«Наша Ніва»: Як адбывалася вызваленне?

Арцём Дубскі: Прыкладна ў 20.30 прыйшлі да мяне ў камеру і фактычна выкінулі з яе. Правялі ператрут, забралі турымныя рэчы, аддаўлі цывільніны. Запытаваўшы яшчэ ў следчага, які ён бок едзе. Той усміхнуўся, сказаў, што не ў той, куды трэба міне. Потым у Бабруйск прыехала маці і забрала мяне ў Асіповіцы.

«НН»: У прынцыпе, чакаў вызвалення?

АД: Сказаць, што гэта было для мяне вельмі нечакана, не магу. Пасля сустрэчы з адвакаткай Тамарай Сідарэнка меў асцярожную надзею. Рады, што яна спрадэзіла.

«НН»: Якія ўмовы былі ў СІЗА?

АД: Да мяне адносіліся, як да іншых звязак. Нічога аслабіўшага ў стаўленні да мяне не было. Перанаселенасці ў камерах не было, месцаў хапала. Крыху палепышылі ўмовы толькі пасля таго, як мае лісты пачалі друкаваць у інтэрнэце. Вельмі важ-

на, калі пра такія справы згадваюць у газетах. Можна паказаць ахоўніку такую публікацыю, і ягонае стаўленне да вязня ўжо міняецца. Адзіні негатыўны момент звязаны з сబіцём, калі міліцыянты пабілі ўсіх птынніцаў сукамернікай.

«НН»: А на здароўі не адбліася?

АД: Колер твару вельмі змяніўся, хваравіты стаў. Калі ў камеру пайшла вада з хлоркай, то вельмі балеў жывот. Аднак зараз нібыта ўсё нармальна.

«НН»: Навіны з волі неяк атрымуюваў?

АД: Канечне. У камеры быў тэлевізор, які лаўві шэсць каналаў. Прыходзіла шэсць газетаў: «Наша Ніва», «Народная воля», «Камсамолка»... І, натуральна, лісты.

«НН»: Шмат пісалі?

АД: Штодня прыходзіла па 5-6 лістоў. Чылер вось у сваім нататніку маю каля 300 адрасоў, з якіх мне дасылалі пісьмы.

«НН»: Што ціпэр? Калі суд?

АД: Мяне вызвалілі пад падпіску аб нявыездзе з краіны. Справа ўжо завершаная. Думаю, што суд адбудзе цягам двух тыдняў.

«НН»: І які прағноз?

АД: Перакананы, што справа разваліцца. Не думаю, што мяне вызвалілі, каб зноў пасадзіць за краты, бо які сэнс тады было выкідаць з камеры ціпера?

Гутарыў
Зміцер Панкавец

Прыкметы другой хвалі крызісу

Белстат апублікаў трывожныя звесткі аб росце запазычанасці беларускіх прадпрыемстваў. Таксама пасля адноснага зацішша ў сакавіку попыт на замежную валюту на Беларускай валютна-фондавай біржы зноў пачаў значна перавышаць прапанову.

Гэта можа быць знакам новага на-запашвания фінансавых праблемаў у беларускай гаспадарцы, абцяжа-ранай ўсё большым дэфіцитам замежнагандлёвага балансу і падто-чанай недаверам да нацыянальнай валюты.

На таргах 10 і 15 красавіка абодва дні попыт на далаіру превышаў пропанову на 24 мільёны, 8 красавіка — на 17 млн. 16, 17 і 20 красавіка розніца складала 10—15 мільёнў штодзень. Астатнія дні апошніх дэ-кады попыт прыкладна раўняўся

пропанове.

Такія нажніцы амаль адпавядай-ць найгоршым для золатавалютных запасаў Нацбанку прамежкам канца 2008 году.

Курс далаіру на працягу апошніяга месяцу вагаецца нязначна, у раёне 2830 рублёў. Нязменнымі застаюцца і судаціны рубля з валютнымі кошыкамі.

Алею ў агонь валютнага рынку, несумненна, падліла і ацэнка Пуш-ціна на міністру тыдні, што крэдытная запазычанасць Беларусі дася-

гае пагрозлівых памераў. Гэтае вы-казванне мае асаблівае значэнне, калі ўлічыць, што Расія апошнія 15 гадоў была асноўным донарам і крэдитарам Беларусі. Паводле ацэнкі пасла Расіі ў Беларусь Суры-кава, у 2008 годзе памер толькі энергетычнай датацыі дасягнуў 11,5 млрд далаіру. Паводле ацэнкі МВФ, у 2009 годзе Беларусь мае патрэбу ў 10,7 млрд далаіру замежных крэдытаў для выканання сваіх фінансавых забавязаній перад на-сельніцтвам і замежнымі партнё-рамі.

Усе 2000-я гады Беларусь падтрымлівала высокія дзяржаўныя выдачкі, у выніку чаго на сёння золатавалютныя запасы краіны ў пра-

порцы да ВУП найніжэйшыя у рэ-гіёне Цэнтральнай і Усходній Еў-ропы.

16 красавіка Белстат апублікаў чарговыя трывожныя звесткі: запазычанасць беларускіх прадпрыемстваў па кредитах і пазыках на 1 сакавіка 2009 году складаў 42,54 трлн рублёў і павялічылася прыці 1 сакавіка 2008 году ў 1,5 разу. Пратэрмі-наваная запазычанасць за той жа перыяд вырасла на 47,4% да 633,27 млрд рублёў.

І першая, і другая лічба значна перавышаюць і тэмп інфляцыі, і працэнт дэвальвацыі рубля адносна далаіру ёўра.

Мікола
Бутай

Рыба лібералізуецца з галавы

Памочнік Аляксандра Лукашэнкі па эканоміцы Сяргей Ткачоў ініцыяваў істотны перадзел рынку рыбы ў Беларусі.

Змена ўмоваў працы імпартёраў рыбы мае на мэце змяншэнне выдаткаў на імпорт, але пры гэтым рэзка вырасце доля Кіраўніцтва справаў презідэнта.

Імпартёры рыбы і морапрадуктаў адгэтуль змогуць паставляць у Беларусь толькі сувіруні. Імпарт пепрапрацаванай прадукцыі, напрэклад, рыбных кансерваў, забараняецца. Тым самым плануецца павялічыць загрузку беларускіх рыбаперапрацоўчых комплексаў, а даданы кошт мае заставацца ў краіне.

У службе інфармацыі і грамадскіх сувязяў Кіраўніцтва справаў презідэнта падведамлі, са спасылкай на памочніка презідэнта Сяргея Ткачова, што раней

«дзяржаўная структуры рэспублікі недастатковая ўплывалі на тых працэсы, якія ідуць на рыбыні рынке краіны». «Пастаўшчыкі імкнуліся паставіць як мага больш гатовай прадукцыі...»

Імпартёраў мала хвалівалася тое, што нашы з вамі кроўныя асядалі ў тугіх кашальках заморскага дзядзікі», — пераказвае прэс-рэліз службы «Інтэрфакс».

«Калі хтосьці з іх [імпартёраў] мяркую, што змока і далей працаваць па-ранейшаму, ужыўши некаторыя больш мудрагелістыя метады працы, такіх імгненна аявляюцца ўзанамічныя санкцыі», — гаворыцца ў прэс-рэлізе.

Зрабіць тое няняжка, бо міжведамасная камісія па вызначэнні імпартёраў

рыбы і морапрадуктаў узна-чальвае... Мікалай Дамашкевіч, шэф Кіраўніцтва справаў презідэнта, найбольшага гульца на рыбыні рынке, якому падпарадкоўваецца РПГП «Бел-рыба».

Менавіта «Белрыба» і хоча перахадзіць новыя сегменты рынку. У прыватнасці, яна гатовая інвеставаць 12 мільярдаў рублёў у Браслаўскі рыбакансервавы завод.

Каб канкурэнты не рыпаліся занадта, міжведамасная камісія на чале з Дамашкевічам ад 1 мая пазбавіла 16 кампаній з 42-х права імпарту ў Беларусь рыбы. Сярод пачярпелых — ААТ «Белбакалея», Універсальная база Гарадзенскага аблспажыўсаузу, ПГУП «Бел-

Мікалай Дамашкевіч стане гаспадаром рыбнага рынку.

Кампо», ТДА «Астор і К».

На думку інтэрнэт-газеты afn.by, у КСП прысутнічае жаданне асвоіць гроши на мадэрнізацыю вытворчых магутнасцяў. Што да Ткачова, то дзейнічае ён «не з асабістай выгады — натура ў яго такая, сацыялістыч-

ная».

Грандыёзныя планы Ткачова грунтуюцца на tym, што Беларусь па-ранейшаму зможа масава экспартаваць прадукцыю на расійскі рынок. Аднак, мяркую выданне, Ткачоў забываеца, якімі бессэнсіўнімі аказаліся гіперінвестицыі ў вырошчванне цукровых буракоў і цукразаводы, пасля таго як Расія абараніла ўнутраны рынок. У выніку Беларусь сутыкнулася з пе-равытворчасцю.

У 2008 годзе беларускія прадпрыемствы імпартавалі рыбы і рыбапрадуктаў на \$277,5, экспарт рабочай і азёрнай рыбы склаў \$12,8 млн. У tym самым годзе імпарт гатовых прадуктаў з рыбы склаў \$57,4 млн. Экспарт жа гатовых прадуктаў з рыбы — 251,99 млн. Ад новых амбекаванняў патэнцыйна выйграюць таксама буйныя перапрацоўнікі кшталту берасцейскага заводу «Санта Брэмар». МВ

Гішпанія: лакаматывам мадэрнізацыі стала чыгунка

Сетка хуткасных цягнікоў змяніе працоўную сілу.

350 км на гадзіну — такую хуткасць развіваюць цягнікі хуткаснай чыгункі, што слушаюць стацію Гішпаніі з поўначчу і паўднём.

AVE — Alta Velocidad Espanola — у скародзе чытаецца па-гішпанску як «шту-шка». І гэты птушкі хутчайшыя і сучаснейшыя за сваіх французскіх і японскіх аналагоў. Сетка чыгункі імкліва расце.

Паводле плану ўладаў, да 2020 году 9 з 10 гішпаніц будуть жыць на адлегласці максімум 50 км ад станцыі хуткаснага цягніку.

Гэта сетка слушае краіну, падзеленую на рознакультурныя рэгіёны.

Дзякуючы AVE, жыхары гарадкоў, размешчаных нават за 100 км ад Мадрыду, могуць працаваць у сталіцы. Зменышлася таксама загрузка аўтамагістраляў. Хуткасная чыгунка зрабіла непатрэбным многія паветраныя злучэнні ўнутры краіны. З Барселоны да Мадрыду можна даехаць за 2,5 гадзіні, тады як на машыне гэтая да-

рога займае гадзінаў 6.

Гішпанія выкарысталася для інвестыцый у інфраструктуру датацыі ад Еўрасаюзу, якія належаліся ёй як менш развітай краіне. Агульны аўтамат

даннія ў AVE склаў 100 млрд ёўра.

Можам марыць, што калісці і з Мінску ў Берасце ці Гомель можна будзе даядзіць за гадзіну-паўтары.

МВ

СЦІСЛА

Статыстыка падзення

Аб'ём ВУП эканомікі Арменіі скараціўся за першы квартал 2009 году на 6,1% пры сувымерным з беларускім падзеннем экспарту. Тэмп падзення казахскай гаспадаркі склаў 2%. На 5% упаў ВУП Фінляндіі. Гэта ўсё вынікі сусветнага крызісу. Аднак надыхаць і першыя аптымістычныя сігналы: у сакавіку аднавіўся прымысловы рост у Польшчы, што можа быць знакам хуткага зядзяржэння гаспадарак іншых краін.

Заводы — бясплатна

General Motors Corp гатаваў аддаць кантрольныя пакеты акцый у сваім еўрапейскім адзяленні Opel/Vauxhall задарма. Запазычанасць кампаніі такія, што іх абы пазыцыца. Тоё самае і з шведскай галіной GM — Saab-ам. Ёсьць рызыка, што гэтыя маркі прости перастануць выпускаць.

Чэхія адмовіла «Аэрафлоту»

Расійская авіякампанія выключана са спісу прэтэндэнтаў на выкуп чэшскага авіяперавозчыка CSA.

МВ

Беларусь – у Еўропу: хоць тушкай, хоць чучалам

Жыццё нястомнае
на парадоксы: патомны
арыстакрат граф
Шварцэнберг, міністр
замежных спраў Чэхii,
прывёз беларускаму кіраўніку
запрашальнік у Прагу і блет
у Ватыкан. Каментуе
Аляксандр Класкоўскі.

Мінулая пятніца ашаламіла
айчынны палітычны бамонд
дзвіюма навінамі. Па-першае,
патомны арыстакрат граф
Шварцэнберг, міністр
замежных спраў Чэхii,
выканай ролю паштара і прывёз
беларускаму афіцыйнаму
кіраўніку запрашальнік у Прагу
(нават не чытаўши, як
высветлілася, той ліст). Па-
другое, стала відома, што
літаралына днімі Лукашэнка,
учарашні ізгой Еўропы, можа
сустрацца ў Ватыкане з
пантыйфікам. Адвал мазгайні!

Жыццё нястомнае на парадоксы.
Хто б мог падумыць, што
збліжэнне Беларусі з Еўропай
пачненча не па прыгожым
сцэнары адептгаў ідэі, а вось так
— цераз запрашальнік
«апонішчыя дыктатару», які
шмат гадоў босці гільні Захад?

Янчэ болей: што на лаўры
пасрдзінка ў дыялогу канфесій
замежных візітам да Папы не
хто іншы, як колішні
«праваслаўны атэіст».

Але гісторыя не церпіц

умоўнага ладу. Маєм тое, што
маем.

Апеляцыі знакавых
апазіцыйных фігураў, каб
Еўропа не наступала на граблі,
не спрыяла легітимаці самі-
ведаце-якога рэжыму,
аказаліся марным лімантам у
пустыні.

Людзям, што шмат пацярпелі ад
гэтай улады за свае погляды ды і
проста не трываюць на дух яе
хамства, калгаснасці,
натуральна крыўдна, што яны
сёняні фактычна па-за гульбюль. А
вось элі гений, архітэктар
жорсткай ўтварытэрнай
сістэмы, ні не ётупе не
змяніўшыся, будзе каралём
тусавацца сярод палітычнай
эліты Старога свету! Зрэшты,
агортва кры́да і на туло эліту,
што бана́льна прадынаміла
заслужаных змагароў з
дыктатурай. І насамрэч — гільні
Захад, халера яго бяры!
Філістэрскае нутро!

Калі ж сур'ёзна, то кры́да — не
палітычная катэгорыя.

У прыватнасці, маралінныя
інвестыцыі на адрас дзеячаў
Еўразіязу («зірадзілі
дэмакратыі» і г.д.) прыводзяць
толькі да таго, што візіцёры — і
Салана, і цяпер вось
Шварцэнберг —
дэмантаратыўна пазбягаюць
кантактаў з лідэрамі АДС.
Маўляў, не вучыце дзядзюляў

ЮЛІЯ ДАРДЗІКЕВІЧ

кашальцы!

Ну і наконт легітимаці.

Паліталогія вучыць, што
галоўныы складнік легітимаці
улады — унутраны. І фармуенца
гіані легітимнасці ў галохах
айчыннага люду. Працэц
кажучы, пакуль народнейшую
уладу падагджаеца трывяць —
яна легітимная, колькі ні
клімуй іе ў пракламаціях як
антынародную.

Сёння ж, хоць крызіс і
напружкы грамаду, рэйтинг
правадыра застаецца

тэфлонавым. І нават жаданне
кардынальных пераменай у
краіне, як сведчыць незалежная
сацыялогія, не асасоюеца ў
свядомасці масы з патэнцыялам
тульнай апазіцыі: болей тых,
хто лічыць, што перамены
хутчэй здолыяць іншыя вяць
улада. Эканамічныя нягоды
актуалізуюць пакуль пітоль толькі
парадыгму «выжывай хто як
можа», а не бунтарскай настроем.

Карацей, аб выспыянні гронак
гневу казаць не выпадае.
(Асобнае пытанне: а дзе мы
айчынімсем, калі рагтам грымнуць
забурэнні? Я не ўплюснені, што
пушыводнай зоркай у такім
гіпатэтычным форс-мажоры
стане «Малая канстытуція»
АДС і што на царства паклічуць
лідэр агульной апазіцыі.)

Вось і мусіць Брусьель ладзіць
дачыненні з тым, што реальна
кантрактоўское краіні. Прычым
Еўропа падкрэслівае, што ад
дэмакратычных каштоўнасцяў і
ад падтрымкі грамадзянскай
супольнасці не адракаеца.

Еўрасаюз прости адклала ўбок

той інструментарый (санкцыі,
ізаляцыя і г.д.), які за дзесяць
гадоў не даў плёну. Калі не
лічыць, што сінявская
рэспубліка толькі мацней
падсела на расійскую іголку.
Натуральна, німа ніякай
гарантіі, што новы план —
спаквала размагаціць
дыктатуру праз уцягненне ў
слове поле Еўропы — спрадуе.
Гэта стане бачна толькі праз
гады.

**Як бы хтосьці ні ставіўся
да Лукашэнкі, візіт
у Ватыкан падкрэсліць
духоўную сувязь Беларусі
з Еўропай.**

І сюжэт, між іншым, варыянтны.
У тым ліку ён залежыць ад
гнуткасці дэмакратычных сілаў
у самой Беларусі. Ад іх
здольнасці перабудавацца
капіцэнтупальна да
арганізаційна, адантавацца да
вось гэтых парадаксальных
рэзультатаў. І раскалаупаць тяя
трэшчыны, што непазбежна
будзе даваць сістэму — ужо пад
аднім толькі цікавым фінансава-
эканамічнага кризісу.

Карацей, для апазіцыі шлях
адзін: спыніць скаргі на
еўрапейскае кідалава (ханя
наконт «дарожнай карты» варта
праядзяць Брусьель плех і
надалей) і вучыцца гуляць на
унутраным полі па-новому.

Што ж да жарсцяў вакол
запрашэння Лукашэнкі ў Прагу,
то, па-першае, яшчэ не віядома, ці

паедзе. Ёсьць цэлы шэраг «але»,
пачынаючы ад нежадання
дражніці расійскага мядзведзя.
Па-другое, праблема ўвогуле
штурма драматызаваная. Лагічна
разглядаць гэта як запрашэнне
Беларусі. І тады зразумелая
опцыя «без аніякіх паніядрэных
умоваў». Но Беларусь, паводле
змоўчання, ёсьць часткай
еўрапейскай цывілізацыі. Таму
вяртанне яе вялікім Старога
свету, выправданне гістарычных
вывіху — гэта звышзадача. І
хай гэты шлях пачынаеца як
мага хутчэй — «хоць тушкай,
хоць чучалам», як у тым
анекдоце.

Можна сказаць і так: хай гэты
шлях пачынаеца, пакуль не
позна. Скажыце, вы вось верыце
ў філантрапічную матыўы Расіі,
якай, са слоў Пуціна, гатовая і
надалей даваць крэдыты,
наглядзяча на пагрозлівыя для
Беларусі ўжо зараз цікір
пазыкай?

«Праз два месяцы ўсе забудуць,
быць ці не быў Лукашэнка ў
Празе», — сказаў у размове са
мной аналітык Валеры
Карбалевіч. А палітолог Андрай
Фёдарава нагадае: «Савецкі
Саюз быў у значна большай
ступені дыктатарскім рэжымам.
Тым не менш, Брэжнёў ездзіў па
ўсім светам».

Эксперт сумніваеца, што
Лукашэнка паліціці ў Прагу.
Дадам: куды больш эфектным
можа стаць візіт у Ватыкан.
Чакаеца сенсацыйная сустрэча
Лукашэнкі з Папам. Зноў жа: як
бы хтосьці ні ставіўся да
персоны візіцёра, але для

**Прэс-сакратар МЗС
Андрэй Папоў (злева)
выводзіць князя Карэла
Еганэса Езафа Норберта
Фрыдриха Антонія
Ураціслава Мена фон
Шварцэнберга (другі
злева) і міністра
Мартынава да
журналіста.**

поліканфесійнай Беларусі гэта
стане сімвалічнай падзеяй. І
таксама падкрэсліць яе
гістарычную духовую сувязь з
Еўропай. А ўжо айчынным
каталякам дыкі ста пудоў горы не
стане. І, наогул, гэта спраце на
ўмацаванне талерантасці ў
нашым грамадстве.

Што ж да «Усходняга
партнёрства», то, са слоў
Фёдарава, «пакуль цяжка
гаварыць аб ягонаі светлай
будучыні»: занадта ўжо
сур'ёзныя праблемы паўстали
перед Еўрасаюзом, як, урэшце, і
перед усім светам. «Але
праграма дае Беларусі шанец
наблізіцца да аўганданай
Еўропы, — лічыць эксперт. —
Хоць з шэрагу прычынаў гэты
шлях наша краіна будзе

праходзіць цікір і маруды.

Такім чынам, непараўнальная
важненісць, чым персанальнае
прадстаўніцтва ў Празе, ёсьць
сёняні пытанне аў тым, наколькі
эфектыўным аказаеца ўдзел
Беларусі ў новай праграме ЕС.
І тут таксама — поле для
палітычнай гульні. Варта
прыглушкиць шкенспірскія
жарасці і паварушыць глуздамі.
У прынцыпе, усё толькі пачынаеца.
Гэта акурат той выпадак, калі
кроці гісторыі капае неўпрыкмет.

Стражай пракалоўся

Кітай падазрае афіцыйны
Мінск у «падвойнай гульні»
і пагражает ахаладжэннем
міждзяржаўных адносінай.

Прычына — выстава
пра Тыбет і кніга намесніка
дывэрктора Інстытуту
Канфуція пры БДУ.

Пазіцыю кітайскага пасольства агучыў прац агенцтва «Інтэрфакс» кіраўнік лукашэн-
каўскага аналітычнага цэнтра «EcoM» Сяргей Мусіенка. Кітайцы моцна незадаволеныя
дзеяйнасцю мінскага аддзялення Інстытуту Канфуція. Інстытут
гэты быў створаны пры Белдзяр-
жуніверсітэце на кітайскай гро-
шы, а ўзначальвае яго былы рэк-
тар БДУ **Васіль Стражай** (на
фота), для якога гэтая справа
стала сінекурой. Задача Інстыту-
ту — прапаганды кітайскай куль-
туры і ведаў пра Кітай. Ва ўсім
свete гэта кітайская структура, і
толькі ў Беларусі, з улікам аса-
ліўлага характеру беларуска-
кітайскіх адносінай, кітайцы
пайшлі на то, што гэты Інсты-
тут стаў структурай БДУ.

Інстытут Канфуція зладзіў
выставу фатографа Аляксея Ан-
дрэева «Кітайскі Тыбет», на
якой, паводле кітайскіх дыпламатаў,
праблематыка асвятлялася
аднабакова — па ёй застава-
лася ўражанне «духоўнага спус-

PHOTO: YUZHNE.NET

ташэння» і не знайшлі адностра-
вания дасягненні апошніх гадоў,
принесенны ў Тыбет Кітаем, на-
кішталт хуткай чыгункі.

Нараканні кітайскага боку
выклікала і кніга намесніка ды-
рэктора Інстытуту Канфуція
Ігара Малевіча «Азіяцкі трох-
кутнік дракону», якая ўтрымлі-
вае сцверджанні накішталт «50-
гадовая акупацыя Тыбету»,
«Тайвань — мадэль будучага

Кітая?»

С.Мусіенка заявіў таксама,
што «ні фатограф, ні намеснік
дывэрктора Інстытуту Канфуція
не прынялі запрашэнне амбаса-
ды КНР прыйсці ў гості і амбэр-
каваць гэтае пытанне». А то,
што БДУ — дзяржаўны ўнівер-
сітэт, а тыпрафія «Беларускі
дом друку» належыць Кіраўніц-
тву справаў презідента, дало
кітайскім дыпламатам падставу

расцаніць гэтыя факты як выяву-
ленне афіцыйнага стаўлення бела-
рускай дзяржавы. І Кітай, па-
водле словаў С.Мусіенкі, гатовы
згарнуць гандлёва-еканамічнае,
політычнае і культурнае супра-
цоўніцтва з Беларуссю.

А гэта ўжо атас, бо лукашэн-
каўскаму ўраду нагвал патрэб-
ны валютныя свои на 20 млрд
юаняў.

«На адкрыцці маёй выставы

присутнічалі прадстаўнікі па-
солства Кітая і ніякіх прэ-
тэнзій на мой адрес, як аўтара
фотаздымкаў, не прагучала, —
дзівіцца Аляксей Андрэў. — І ў
пасольства мяне нікто не запра-
шаў, і пытанні ў не ставіў. Я б з
радасцю абелмеркаваў усе пы-
танні, звязаныя з выставай».

Фотамастак дадаў, што ў яго-
ных творах німа нічога, што б
магло абраціць пачуці прад-
стаўнікоў Кітая і выклікаць та-
кія жарспі. «Абвінавачанні ця-
пер выглядаюць дзіўна — кажа ён, — пасля таго, як выставка паў-
тара месяца дзманстравалася ў
бібліятэцы імя Янкі Купалы». Дык
кніга прафесара Малевіча,
што выклікала абурэнне, як ста-
ла вядома, яшчэ два гады таму
была выдаўнена ў Расіі (выда-
віцтвы «Харвест» і «АСТ») і
нараканні ў не выклікала. Сам
Ігар Малевіч ад каментару ад-
мовіўся, спаслаўшыся на тое,
што яшчэ не азанёміўся з інфар-
маций.

Са словаў Мусіенкі, Кітай не
выдаўся кітайскі візы ані Стра-
жаву, ані Малевічу.

Мусіенка — асоба, звязаная са
спецслужбамі, ён удзельнічай у
прапагандысцкім аблуслоўванні
рэферэндуму 2004 і выбараў
2006 годоў. Пасада дывэрктора
Інстытуту Канфуція — грашо-
вая сінекура. Пасля скандалу
яна яўна застанецца вакантнай.

Сямён Печанко

Верхні горад: проект рэгенерацыі

Адмыслоўцы УП «Мінскпраект» сканчаюць працу над
архітэктурным праектам адбудовы Верхняга гораду.

Яны ставілі перад сабой зада-
чай рэстаўрацыю, аднаўленне
стражанага і аднаўленне гісто-
рычнага асяроддзя як адзінага
цэла.

З вынікамі працы архітэcta-
раў знаёміць часопіс «Архітэktура і будаўніцтва». Што варта
адзначыць у першую чаргу: спе-
цыялісты «Мінскпраекту» га-
лоўнай мэтай свайгі працы пас-
тавілі аднаўленне цэласнасці
гісторыка-культурнага асяроддзя
шляхам адбудовы стражаных
дамінант.

Пра адбудову адной з іх —
царквы Святога Духа — СМІ
ўжо паведамілі. Яна дазволіць
завяршыць галоўную прастора-
вую восі плошчы Свіслочі.

Дзялалёў план, распрацаваны
архітэктарамі, утрымліваў кан-
рэтныя прапановы на аднаўленні
разбуранага ў 1960—1990-я гг.
комплексу будынкаў на пл. Свя-
боды пад нумарамі 19, 21, 23

(так званы Малы Гасцінны двор
каля праваслаўнага сабору), ад-
нак гэтая задума ажадзеная на
перспектыву, а пакуль там аблі-
жуюцца добраўпаратканем
тэрыторыі.

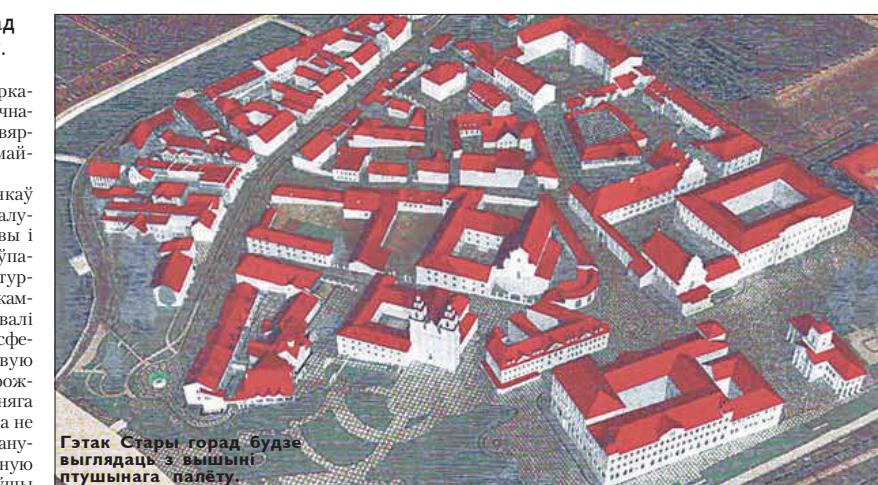
Распрацоўчыкі праекту мяр-
куюць, што гісторычнаму цэнтру
гораду ў першую чаргу трэба на-
даць публічныя, а не адміністра-
цыйныя харкты, дзяля чаго пра-
пануеца змяніць функцыі наяў-

ных аб'ектаў. Паводле меркава-
нія спецыялістаў, гісторычна-
му цэнтру моцна не хапае кавір-
ніёу, мастацкіх галерэяў, май-
стэрні.

Адным з істотных кірункаў
працы архітэктораў ёсць спалу-
чэнне гісторычнай забудовы і
сучасных элементаў добраўпа-
ркавання, малых архітэктур-
ных формаў, скульптурных кам-
пазыцій, якіх б падкрэслівалі
характар і гісторычную атмасфэ-
ру ўсіх прасторы. Асаблівую
ўвагу збіраюцца надаць дарож-
наму пакрыццю: вулкі Верхняга
гораду вымасцяць брукам, а не
пліткай. Акрамя таго, тут плану-
еца стварыць амаль суцэльнную
пешаходную зону, пакінуўшы
транспарту толькі вуліцу Гандл-
нюю, што ідзе паўз гару ўздоўж
Свіслочі і злучае Нямігу з
Інтэрнацыональнай.

Пры аднаўленні цэласнасці
гісторычнага цэнтра архітэктары
лічыць неабхідным захаваць
планіровочную структуру, якая
мусіць стаць непарушнай ка-
штоўнісцю і пунктам адліку для
любога праектавання і ўкаранен-
ні ў гісторычны цэнтр.

Над праектам працаўаў аў-
тарскі калектыв архітэктараў
Г.Перлінай, А.Дубрынскай, А.Х-
ворык, В.Агееўка, В.Новікавай,
А.Кашанска, А.Хадзікова.

Грэка-каталікі Мінску звярнуліся да Лукашэнкі

з просьбай перадаць для адбудовы царкву
Святога Духа ім.

Грэка-каталіцкія (уніяцкія) вернікі сталіцы
звярнуліся да А.Лукашэнкі з просьбай дазволіць
ім пабудаваць храм на месцы царквы Святога
Духа ў Верхнім горадзе.

У звароце зазначаеца, што цяпер у Мінску чаты-
ры грэка-каталіцкія парафіі: «Дзякуючы візіту
ў Беларусь дзяржаўнага сакратара Ватыкана кардинала Тарчызю Бертоне, адна з парафій атры-
мала магчымасць праводзіць набажэнствы ў кап-
ціліце па вул. Арджанікідзе. Тры іншыя карыста-
юцца гасцінніцамі рымска-каталіцкіх парафій.

Ужо дайно наспела неабходнасць пабудаваць у

сталіцы Беларусі грэка-каталіцкі храм».

Аўтары звароту вітаюць аднаўленне царквы
Святога Духа, зняшчанай у 1936 г. На іх думку,
вяртанне храму канфесіі, якая яго збудавала, пад-
крэсліла б унікальны поліканфесійны характар
Мінску. Пад зваротам падпісаліся доктар
гісторычных навук Анатоль Грыцкевіч, доктар
багаслоўя Ірына Дубінецкая, доктар фізіка-матэ-
матычных навук Юры Хадыка, пісьменнік
Уладзімір Арлоў, археолаг Эдвард Зайкоўскі і
яшчэ некалькі сочень вернікаў.

Пачатак аднаўлення запланаваны на пачатак
лета. Запланавана, што ў будынку размесціца
філарманічна зала.

АГ

Чаго чакаць ад маленькага Ляўковіча?

Старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Анатоль Ляўковіч даў скандальная інтэрв'ю газете Адміністрацыі прэзідэнта «Советскай Белоруссии» пад назвай «Апазіцыя павінна супрацоўніцаць з палітычнай сістэмай, а не ставіць ёй палкі ў колы».

Гутарку рабіў філосаф Вячаслаў Оргіш, які яшчэ ў снежні перайшоў на старонкі «СБ». «Сучаснае жыццё фарміруе запыт на палітыкаў, арыентаваных на ту ю катэгорию выбаршчыкаў, якія галасуюць за грамадзянскія права і не адмаўляюць у лаяльнасці існуючай палітычнай сістэме. Мяркуючы па ёсім, у сістэмным палітычным працэсе цалкам магчыма з'яўліенне партыі, гатовай абапірацца на галасы той часткі электрарату, якія крытычна ўспрымаюць айчынную рэчайснасць, аднак не збіраюцца ісці на барыкады», — пісаў тады В. Оргіш.

Здаецца, аналітык знайшоў тако-га палітыка у выглядзе лідара БСДП. Ляўковіч кажа: «У Беларусі з'яўдэль будуць карыстацца попытам таго палітычнага сілы, якія арыентаваныя не на раскачванне сітуацый, а на яе стабілізацыю. Людзі інтуітыўна адчуваюць, што менавіта такі курс у А.Лукашэнкі, які зарэ-камендаваў сібе рапушчым праціўнікам «аранжавых» праектаў. Не дазволіў радыкальнай прыватызацыі, захаваў рабочыя месцы, зрабіў упор на падтрымку сацыяльных стандартоў, кіраўнік дзяржавы замацаваў свой аўтарытэт у вачах выбараў».

І гэта не апошніяя порцыя камплементаў у бок кіраўніка дзяржавы. Ляўковіч працягвае: «Нам варта прызнаць, што Лукашэнка, нягледзячы на супяречнасці і цяжкасці свайго прэзідэнцкага кіравання, выканала гістарычную місію па першапачатковым уладкаванні краіны пасля развалу СССР, фарміраванні беларускай дзяржаўнасці і яе захаванні».

І яшчэ: «Аграмаднае значэнне

сумнёўныя. У краіне не сфармаваўся прыватны капитал, а сярэдні заробак утрай меншы, чым у Польшчы. Ляўковіч гне сваё: «Беларускія дэмакраты неабдумана сталі ў непрымірумую апазіцыю да Лукашэнкі. Яны павялі барацьбу за адхіленне ад улады Прэзідэнта (у тэзксе з вялікай літарты — ЗІ), якога абрала большасць народу. Палітычна гэта азначала, што дэмакраты ўзяліся змагацца з самім народам».

Выказаўся Ляўковіч і пра ролю БСДП. «Мы павінны сур'ёзна супрацоўнічаць з кіроўнай элітай».

Напрыканцы гутаркі Ляўковіч кажа, што прапаведаваў такія ідэі цягам многіх гадоў.

Публікацыя ў «Советскай Белоруссии» выклікала шок унутры Аб'яднаных дэмакратычных сілаў, супрастыненіі якіх з'яўляецца Ляўковіч. «Спачатку трэба разабрацца, ці гэта пазіцыя асабістая Анатоля Ляўковіча, ці ўсія партыі, — кажа старшыня АГП Анатоль Лябядзька.

— Калі гэта пазіцыя партыі, то яны ўвайшлі ў дзвёры не той кааліцыі. Зрэшты, чаго чакаць ад маленікага Ляўковіча, калі нават вялікая Еўropa гандлюе дэмакратычнымі каштоўнасцямі».

Яшчэ больш жорсткі ў сваіх ацэнках аказаўся лідар Партыі БНФ Лявон Баршчэўскі. «Наша партыя будзе ставіць пытанне на бліжэйшым пасяджэнні АДС аб выключчні з кааліцыі Анатоля Ляўковіча і прыпыненіні сяброўства БСДП. Гэта прынцыповае пытанне. Калі ў складзе АДС знойдзіца заступнікі Ляўковіча, то БНФ абвесьціць аб выхадзе з кааліцыі», — кажа Л.Баршчэўскі.

Унутры партыі інтэрв'ю старшыні БСДП таксама падтрымліваюць далёка не ёсе. Не выключана, што бліжэйшым часам сацыял-дэмакраты пачнуць ініцыяваць адстаўку свайго старшыні. Найхутчай, што пытанне Ляўковіча будзе разгледжана на пасяджэнні Прэзідэнту АДС у сераду 22 красавіка.

Зміцер Панкавец

Анатоль Ляўковіч: «Хай Гайдукевіч яшчэ дарасце да ўзроўню Ляўковіча!»

Сам Анатоль Ляўковіч не з вельмі вялікай ахвотай гаворыць пра дадзеную публікацыю. «Оргіш прапаноўваў мне на выбар апублікаваць інтэрв'ю ў «Советской Белоруссии» ці ў «Народнай волі». Я выбраў першы варыянт, бо наклад у «СБ» 400 тысячай асобнікай, а мы да гэтага і ѹмкнёмся, каб дайсіць да людзей. Дзе знаіці лепшую пляцоўку? —

пытаецца А.Ляўковіч. «Я яшчэ не знаёміўся з рэакцыяй на гэту публікацыю, таму нічога канкрэтнага не могу сказаць. Гавораць, што Ляўковіч хоча стаць новым Гайдукевічам? Дык хай Гайдукевіч яшчэ дарасце да ўзроўню Ляўковіча! Я выступаю за дэмакратычную заможную Беларусь», — кажа старшыня БСДП.

Пытаюся, чаму падчас

інтэрв'ю Ляўковіч выказваўся толькі пра станоўчыя моманты працы Лукашэнкі і не разу не згадаў адмоўныя. «Ну там крыху было, але не ў адкрыто. Ну вы самі разумееце, чаму я абыходзіў вострыя моменты». — «Не, не разумею, растлумачце». — «Тады напішыце, што я 18 гадоў крытыкаваў Лукашэнкі, трэба некалі і пахваліць», — адказвае А.Ляўковіч.

мелі палітычныя якасці кіраўніка дзяржавы, які змог выбудаваць у Беларусі жорсткую «вертыкаль» выкананічай улады, якая змагла стабілізаць эканоміку і палітыку краіны, не дала разгуляцца ці то дэмакраты, ці то ахлакраты».

Рыторыка Ляўковіча супадае з прапагандысцкай схемай лукашэнкаўскіх СМІ. Яна хісткая: апаненты пярэчаць, што Беларусь выглядае белай варонай сярод єўрапейскіх дэмакратый, а эканамічныя вынікі кіравання Лукашэнкі больш чым

ЦЫТАТЫ

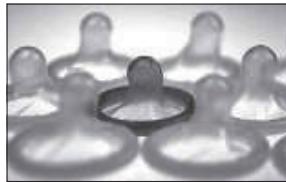
Прыхаваныя датады Расіі Беларусі ў 2008-м склалі 11,5 млрд

Расійскі пасол у Беларусі Аляксандар Суркайк у інтэрв'ю БелаPАН: «Калі ў 2006-м сусветная цана [на газ] была 293 даляры, Беларусь плаціла амаль 47 даляраў, гэта значыць менш на 247. У 2008 годзе сусветная цана на газ склала 409 даляраў, Беларусь плаціла 128, гэта значыць на 281 менш... Прыхаваныя праферэнцыі на розніцы ў цінах на энергансыстэмы ў 2006 годзе прынеслі эканоміцы Беларусі 9,4 млрд даляраў, а ў 2008 годзе — 11,5 млрд».

Жыхарам Magілёва варта падрыхтавацца

Прадстаўнік кампаніі «Балеар Белмед» Васіль Камароў на радыё Тут.бай

пра беларускі рынак прэзерватываў: «Пра Magілёўскую вобласць не магу нічога сказаць, хіба што яе жыхарам трэба падрыхтавацца, бо навукоўцы ўстанавілі, што кожныя 22 гады ў Magілёўскай вобласці здарaeцца эпідэмія сіфілісу».

Апяць жастачайшая ацвественнасць

А.Лукашэнка на адрас ураду з пагрозай адправіў у адстадку частку міністэрству: «Усе рашэнні будуть прынятыя найрадыкальнейшым чынам,

калі мы не выйдзем на тое, што самі запланавалі».

Каб парцейныя са сваімі стрыжанымі дзеўкамі на антамабілях каталісі

Каментар чытача да артыкулу пра апошні суботнік «Папрацавалі — і добра» на сайце «Советскай Белоруссии»: «Я паддамся, блялі і фарбаваў. Горад стаў чысцейшы, больш утульны, прыгожы. І ўбачыў Бог, што гэта добра! Колькі зарабіў, не ведаю. Колькі пералічыў, ведаю — дзёны заробак. Прапаную ў наступны суботнік, раз такія дзялі, пакінуць мяне ў спакоі — усё адно дзёны заробак забераце, не спытаўши. Дару! Дзяржаве ж гэта галоўнае. Каб парцейныя са сваімі стрыжанымі дзеўкамі на антамабілях каталісі».

(Шолахаў).

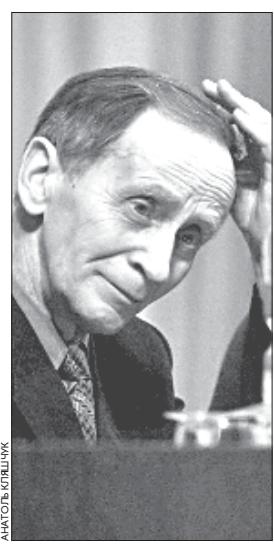
Уладзіміру Конану — 75

Патрыярх беларускай філософіі 23 красавіка спаўніцца 75 гадоў. Нарадзіўся ён у вёсцы Вераскава Навагрудскага раёну.

Уладзімір Конан даследуе гісторыю філософіі, эстэтычнай думкі, культуры, фальклору.

Адам Мальдзіс, калега і наплечнік, кажа пра Конана: «Уладзімір хіба не ал'кывав новыя крніцаў, даследуе ўжо вядомыя, але робіць наўзвычай калысныя абагульненні. Даследуе стан філософскай думкі, найперш яе ралігійны складнік: яго пизу належыць каштоўнай для науки кнігі пра ксіандза Адама Станкевіча. Цяпер, як і раней, Уладзімір Конан піша, як думае, шчыра».

ЛК

АНАТОЛІ КІЛЬЧУК

Палітбюро-2009 Русалка на аблоках

Праця газеты *Наша Ніва*

Пры гэтым — з добрых юрystаў. З юрыстаў, якія ведалі сабе цану.

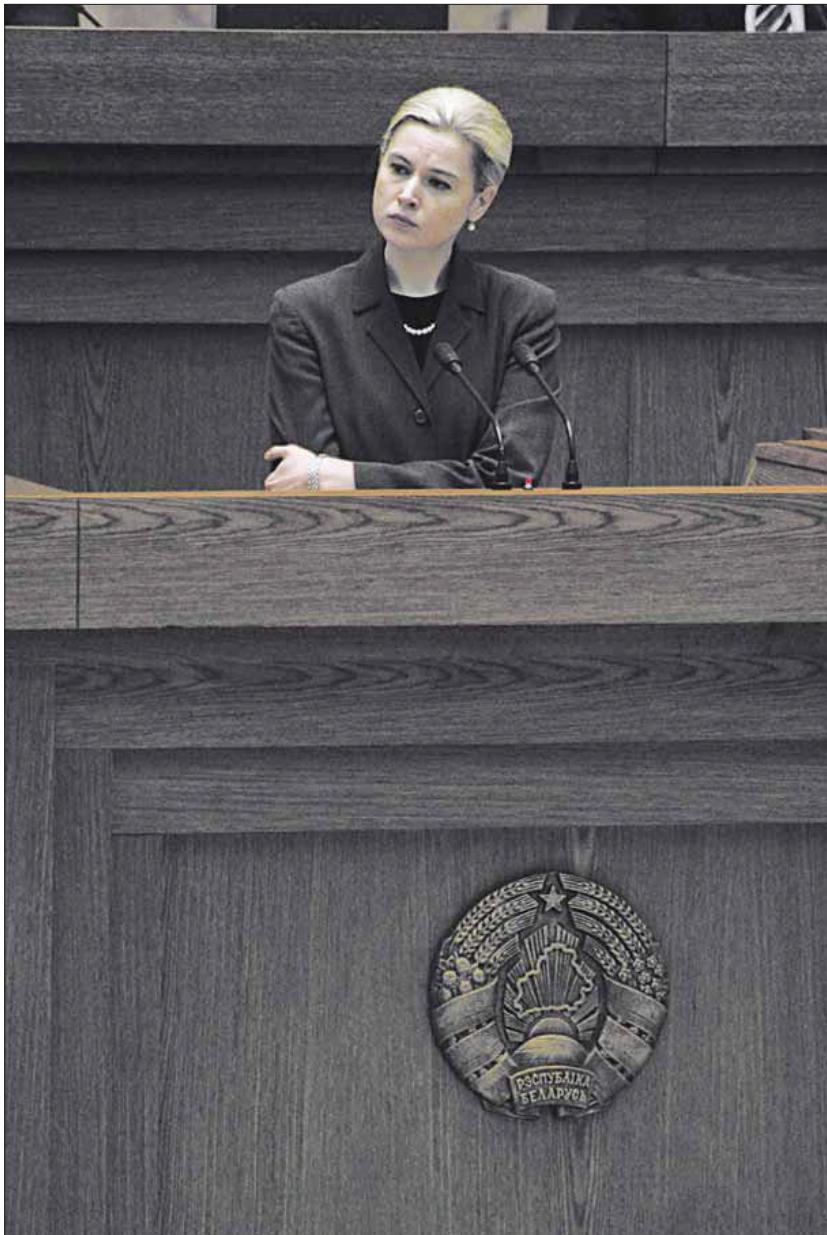
А спадарыні Наталлі «цыаны» нікто не даваў. Ходзіць такая прывабная, круглявая дзяйчына. Амаль бландынка. Але яшчэ пры гэтым і працуе. І праца-дольнасці ёй было не займаць. Праўда, гавораць абазнаныя людзі, вельмі своеасаблівай. Но праца юриста можа быць падобнай да працы майстра пэндзля, а можа — да працы звычайнага капістася. Можна вырашаць найскладаныя задачы дзяржаваў будаўніцтва, а можна і перапісаць чужы закон, змянішы, скажам, фармулёўку «Рэспубліка Венесуэла» на «Рэспубліка Беларусь». Дык вось, гавораць тыя самыя абазнаныя людзі, ніякага вечнага рухавіка спадарыні Пяткевіч не вынайшла. Але ёй задачы такой і не ставілі. А работа «па аналогіі» таксама заслугоўвае павагі.

Хоць у адной сферы нашая геранія ўсё-такі стала першапраходцам. Менавіта на яе слабыя плечы быў ускладзены абавязак юрыдычна абслуговываць працэс будаўніцтва — гм-гм... — «саюзны дзяржавы». І калі працэс гэты пайшоў угару, адзін з калегаў спадарыні Наталлі выпадкова выявіў, што падчас чарговай змены структуры Адміністрацыі яго раптам панізілі — перавялі з галоўных спецыялістаў у відучыя, а з вядучых у галоўныя перавялі Наталлю Уладзіміраўну.

І нават падзенне яе пратэктора Валерыя Шкіні з алімпу судовай улады анік не адбілася на яе лёсце. Проста парады ёй цяпер давалі зусім іншыя людзі.

Гарбата ці кава?

Ветэраны адміністратыўнай дзеяйнасці кажуць, што карынты свой рост спадарыні Наталлі вынеседзела. Можна спрачацца, наокукоў гэтая злая характарыстыка справядлівай. Але штосыць ў гэтым ёсць. Па-першае, яна сапраўдныя, як мы ўжо адзначылі, надзвычай працэздольная. А па-другому, мужчыны сталага веку і першай сівізіі проста любілі размаўляць з гэтай амаль бландынкай, ад якой за вістру чуўся стыльны мажкорны дух. Гэта ж таксама маствацца — сядзець і размаўляецца з кубачкам гарбаты з бравым Сяргеем Посахавым (памятаеце такога?), слухаць мудрыя кіруючыя парады Міхаіла Місінковіча, разагнаць нуду Уладзіміру Падгайнаму, а заадно знайсці з ім сульную мову... А пры гэтым яшчэ і працаўваць траба! Я, дурань, на каву перайшоў, каб усё паспяваць. А наша геранія — гарбату, амаль выключна гар-

Беларусь

кіраўнік дзяржавы адмовіў.

Нядоўгі раман з прэсай

Сёння ўжо цікава дазнацца, у які менавіта момант і хто працаваў Аляксандру Лукашэнку прызначыцца Наталлю Пяткевіч на пасаду прас-сакратара. То бок ідзя, ідзя «бландынкі» неяк сама собой лунала ў паветры з канца 1995 г., калі энічальніка «Пагоні» і нахніяліка «Дзяцей ілжы» (быў такі «документальны» фільм) Уладзіміра Замяталіна ўжо наўратиліся з дыплома на гэтым універсітэце. А вось і прызначаны міністрам Міхail Padgajnyi якім-небудзь паспелі пабыць із Міхail Шарашвицкі, і Мікалай Барысевіч... А сапраўднай бландынкі ўсё не было.

Абазнаныя людзі казалі: шу-

каючы прэтэндэнту на гэту пасаду, Урал Латыпаў (спярша

— першы памочнік прэзідэнта, потым — міністр замежных спраў, праз пасаду — кіраўнік Адміністрацыі) да Наталлі Пяткевіч вялікай ласкі не меў. І не таму, што не любіў піць гарбату з прыемнымі суразмоўніцамі. Не любіў доўгіх беззмястоўных гутараў. Але выйсці не было. Шмат людей у Адміністрацыі ставіліся да свайго суразмоўніцы па гарбаце вельмі добра. Напрыклад, памяцты памочнік прэзідэнта Мікалай Ананьев, які неяк рапуша зблізіўся з спадарыні Наталліяй на спрабах манаполізаціі пад эгідай спорту ўвесе латарыны бізнэс краіны.

Дый кандыдатуры іншай не

было, бо прэс-сакратар павінен быць хачы б вядомы прэзідэнту. А спадарыні Пяткевіч — па пасадзе, нічога асаўбістага! — паспела ўжо неяк і прымільгацца.

Так пачаўся яе раман з прэзідэнтам.

Раман, які скончыўся несумненнай перамогай. Наталля Уладзіміраў «з'яла» рэдактара самай тыраражнай недзяржайной газеты Беларусі. Дакладней — «в Беларуссии». Вядзенца пра «Комсомольскую правду», якую спадарыні Пяткевіч чамусь не залибіла.

Чуткі былі розныя. Напрыклад, пра дзве канкурэнтныя латарэнкія кампаніі, якія змагаліся за манапольнае права размешчаніц рэкламу на газетных плошчах «КП». Спадарыні Пяткевіч нібыта спрыяла адной і не любіла другую. А газета настойліва не жадала адмаўляцца ад таго, што выгаднае рэкламадаўшы... Невядома адкуль ўзяўся адміністратыўны цік і ўсё рос, рос — і газета стымлілася змагаць за тым ціскам, ад якога патыхала ці то самым крутым тыгунём беларускай журналістыкі, ці то самай выкшталцанай парфумай у кіруючай эліце краіны. Штрафы дабралі справу: рэдактару давялосі сысці.

Росквіт

Больш адміністратыўных перамогаў у Наталлі Уладзіміраўны не было. Але іх і не патрабавалася. Яна заўсёды магла спаслацца на колькасць талевізійных сюжэтав, прыдуманых не ёю; артыкулаў, напісаных не ёю; сустрачая з замежнымі журналістамі, якія і без яе гатовыя на першым чыкух спышца на сустрэчу з такім сама-бытным (ці такім адъезным?) лідэрам невілікай цэнтральна-еўрапейскай дзяржавы. Урэшце, Аляксандар Лукашэнка ўжо даўно ўспрымаецца не як «выпадковы прэзідэнт», а як прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Наталля Пяткевіч

нар. у 1972 у Мінску (дзяявочае прозвішча — Краўчанка).

Скончыла ў 1994 Беларускі дзяржавы універсітэт.

Ад 1994 да 2001 займала пасады ад вядучага спецыяліста да начальніка Упраўлення дзяржаваўнага і міжнароднага права галоўнага дзяржаваўнага Упраўлення Адміністрацыі прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

12 снежня 2001 прызначаная прэс-сакратаром прэзідэнта Беларусі (змяніла Мікалайя Барысевіча).

25 лістапада 2004 прызначаная намеснікам кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта.

9 студзеня 2009 прызначаная першым намеснікам кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта.

27 сакавіка 2009 выйшла замуж за намесніка старшыні Белэнергадыкампніі Аляксандра Мартыненку.

Мае навуковую ступень кандыдата юрыдычных навук. Мае сына ад першага шлюбу.

А паколькі спасылаца было на што, гэта задавальняла ўсіх, у тым ліку і самога Лукашэнку. Так спадарыня Наталля стала намесніцай кіраўніка Адміністрацыі, змяніўшы на гэтай пасадзе галоўнага юрыста краіны прафесара Аляксандра Абрамовіча.

Вось тут ёй і давялося праўяць свой прафесіяналізм. У сэнсе — наяўнасць юрыдычнай адукцыі і пэўнага жыццёвага досведу.

Гэта толькі злыя языki чыноўнікаў мянцяць, што спадарыня Пяткевіч нідзе, акрамя Адміністрацыі презідэнта, не працавала. Добраўчліўцы сцвярджаюць адваротнае. Студэнты юрфаку на досьвітку беларускага капиталізму (1993—1994 гг.) з задавальненнем абслугоўвалі розныя фірмы і фірмачкі, дапамагаючы ім складаць розныя дамовы, афармляць статуты дый блукаць па чыноўніцкіх кабінетах. Гавор'ца — і гэта цалкам праўдабона — што менавіта ў такой фірмацыі пачынаўся і працоўны шлях самай ульявавой жанчыны Беларусі. І нібы менавіта ў гэты перыяд Наталля Пяткевіч паспела зразумець, што такое чыноўніцкае самадурства, і як важна для фірмы, асабіўна для той, што займаеца замежнаэканамічнай дзейнасцю, каб гэтага самадурства было як мага меней.

Вось адкуль — з асабістага досведу — узялася ідэя «дніго акна» для регистрацыі суб'ектаў гаспадарання! Праўда, досведу хапіла толькі на ідзю. Можна сабе ўяўіць, з якім менавіта выглядам слухалі выступы на гэтую тэму прадстаўнікі раённых і абласных выканкамаў. Фактычна ім прапаноўвалася раптоўна адмовіцца ад асноўнай крыніцы папаўнення асабістага бюджэту. І прапаноўвалася гэтага маладая бландынка. Адмовіцца ад грошай, якія самі

Наталля Пяткевіч, Юрый Жадобін, Уладзімір Макей.

плылі ў руکі!

Нельга сказаць, што спадарыня Наталля заставалася ў той момант такай ідэалісткай, каб не разумець марнасці сваіх намаганняў. Проста за выкананне адпаведных норматyўных актаў яна не адказвала. А паперкі — вось жа, написала! І вельмі нават падобна да расійскіх! Такія ж праграсіўныя! Амаль што Чубайс! Толькі ў элегантным касцюмчыку.

На безназоўнай вышыні

Так працягвалася да таго

часу, пакуль Аляксандр Лукашэнка не надумаў пачаць пошукі шляху дыялогу з Захадам. Паводле падлікаў аднаго дасужага назіральніка (не маіх!), гэта мусіла супасці з першым годам жыцця Мікалая Аляксандравіча Лукашэнкі. Менавіта тады ў ЗША раптам паляицеў чалавек з статусам нефармальнае прадстаўніка «апошняга дыктатара Еўропы». Да гэтага падобным чынам, паводле чутак, лётай у тую ж краіну былы харкторы брунэт Міхаіл Мясніковіч. Цяпер паляцеля вытанчаная бландынка, якая надумала пабываць на магіле аднаго з любімых сваіх універсітэцкіх выкладчыкаў, што паспей эміграваць незадоўга да яе ўзыходжання на вышыні ўлады.

Хаты, можа быць, аніякага палету і не было. А толькі чуткі. Але — сцвярджаюць тыя ж чуткі — вярнулася спадарыня Наталля з ЗША з поўнай перакананасцю ў тым, што дыялог магчымы. Треба толькі арганізаваць яго правільна. Скарактуюм дзяржаўную ідэалогію — і ўсё ту.

І яе кінула на ідэалогію. Не на сельскую, падкрэслім, гаспадарку, а на ідэалогію. Замест акаадэміка Рубінава, які паспяхова «дастася» і святароў, і на ваковую супольнасць, і прэсу, і, верагодна, самога презідэнта, сваій прамудрасцю. Гэта, уласна, і стала першай прыкметай нашай «адлігі».

Цяпер упльывовасць спадарыні Наталлі дасягнула піку. Вышэй падыміца няма куды. У прэм'ер-міністры яе не прызначылі. Ад простага міністэрскага партфелью яна паспяхова адмовілася. А звыш занятасць Уладзіміра Макея пэрватарыла спадарыню Пяткевіч у рэальнага кіраўніка Адміністрацыі презідэнта. Праўда, без адпаведнага запісу ў працоўнай

кніжцы, але затое і без той адказнік, якая накладаеца гэтым запісам. Цяпер ад яе залежыць, калі не ўсё, дык шматчаго. Тэлеканалы і газеты, МЗС і Мінкультуры, Акадэмія Навук і суды прыслухоўваюцца да яе звонкага голасу і шукаюць яе ласкі.

Можна толькі ўяўіць сабе, як праводзіць новы галоўны ідэолог краіны нарады рэгіональнай

так з шынънамі яны дачынення не маюць. Прычым басейн і Рада Еўропы да арганізацыі «Даждынак»? Да працаў БРСМ? Да збору сродкаў на дапамогу Абхазіі і Паўднёвой Асіе? Да ні пры чым! Заводыце сабе песні, кажыце, какі — толькі фармулюйце думку гранічна выразна, каб пажаданне начальства не ўгадавалі, а чулі! Гэтага патрабуе чыноўніцкая этыка!

Але спадарыня Наталля наўрад ці спусціцца з сваіх галінай. Не з галінай нават — з аблокаў! Яна ўжо там, наверсе. Яе мадэль паводзіцца — прыклад для пераймання. Не Юлія Цімашэнка нават, а якая-небудзі бравая Вандэрбрільдыха, з якой і спаборніцаў узогуле немагчыма, хіба што сышыц палантын з афрыканскага тушкані і ўпрыгожыць яго пазалочаным чайным сіцечкам. Яна хоча жыць прыгожа: багата, ездзіц у «майбаху», званіц праз «верту», лавіц захопленыя погляды ўжо не палкоўніка Посахава, а Тома Круза і Брэда Піта, а яшчэ лепей — прынца Гары. Яна хоча мець магчымасць блізіцца, як і траба брыльянту, а не пабліскваць, як і траба кольцо.

А дзе бішчыць? Тут? У засцілойна-саўгаснай Беларусі?

Не, у Еўропу! Толькі ў Еўропу! На худы канец, у Амерыку! Вы будзеце смыяцца, паважанаы чытат. Але менавіта гэтае натуральнае жаданне новага пакаленія беларускай эліты, якому пах урадавага пылу больш знаёмы, чым пах свежаўзаранай зямлі, і дае некаторую надзею на тое, што мы ў Еўропе ўсё-такі будзем.

**Аляксандр Фядута,
спецыяльна для «НН»**

Пасля другога шлюбу Наталля Пяткевіч змяніла прычоску, але не харктар.

Раней у тым самым цыклі:
Другі твар. Уладзімір Макей (№14).

Турма напярэдадні амністыі

Сітуацыя, падобная да маёй, не ёсць нечым незвычайным у Беларусі. І для праўнага самаўпраўства зусім неабязважоў наяўнасць палітычнага складніка ў крымінальным пракэсе. Акрамя таго, што суды выносяць вырак на замову ўладных структураў ці проста кіруючыя інтэрэсамі розных заціклілых асобаў (так зване тэлефоннае права), у краіне ёсць сістэма правасуддзя грунтуючыца на разнастайнай статыстычнай справаздачніцасці. І часам пёўнае дзеянне, кваліфікаванае артыкулем КК з меншымі санкцыямі, «перарастае» ў больш цяжкое злачынства і паадварот. Суды сталі выносіць расценіні на аснове «ўнутраннага пераканання суду». Як гэта разумець? Калі бок абвінавачвання «здолеў» перакананы суд у вінаватасці абвінавачанага, то і доказы па справе ўжо неабязважковы? Я крымінальных справаў у поўным аб'ёме на зоне не вывучаў (ніямы там такой магчымасці), але тое, што бачыў і пра што гаварылі людзі, кажа менавіта пра такі стан роўна у краіне.

Калі «прасануць» падзраванага, чалаўек прызнаецца і ў спаленні Хатыні. Гэта ж не простае збіцце. Тыя, хто катуе, у гэтых справах сталі сапраўднымі майстрамі — выкарыстоўваюць супрацгэз (калі рукі прымацаваныя кайданкамі, а шланг пераціснуты, адчуванні, мякка ка-жучы, непрыемныя), б'юць па пятках, прымушаючы доўга стаяць, не пускаючы у прыбіральню, падвешваючы. Асобнае месца тут займаюць ін'екцыі галаперыду, пасля якіх чалавека прости выврачоўвае. Усе такія дзеянні «праваахоўнікаў» адназначна кваліфікуюцца Крымінальным кодэкsem, вось толькі надта ж рэдка гэта бывае.

Сон у дзе змены

Не быў ні ў адной камеры, дзе не было б рэалнага перапаўнення. На 12 месцаў звычайна 16—18 чалавек, а то і болей. Спачатковадаўдзіца пазменна, па два чалаўекі на адзін ложак. Звычайна гэта нары з металічных пласцін, на якія кладзецца наматрінкі, зроблены ў сярэдзіне 80-х мінулага стагоддзя. Адлегласць між пласцінамі такая, што матрац правальваеца. Яшча даўшы ватную падушку, з якой чамусыць вылазіць медны дрот. Падушка такая цвёрдая, што вошчай можна без проблемаў раздрушыць. З вошчамі, дарэчы, у СІЗА-1 (Валадарку) сутыкаўся двойчы, і змагацца з імі амбод разы даўдзілася з дапамогай рук і добрага зро-ку — іншыя сродкі барацьбы з педыкулём зам там не прынятыя.

«Ламаць рэжым ніхто не будзе!»

Падследні і асуджаныя маюць права на ветглоса і туманская стаўленне, але супрацоўнікі ізялятараў і турмаў стаўяцца да іх як да быдла. Чалавечая годнасць увесе час зневажаецца, чалавек трывамаецца ў пастаянным напружэнні, робіцца ўсё, каб яму было як мага горшы. Правілы ўтрымання падрабязна рэгламентуюць паводзіны зняволеных і супрацоўнікі адміністрацыі, але «турэмшчыкі» патрабуюць зусім іншага. А пачынае змагацца за свае права, можна і дубінай атрымача (залитаюць у камеру хлопцы ў масках, мабыць, вельмі сарам-

Былы палітняволены Сяргей Парсюковіч расказвае пра рэаліі беларускай пенітэнцыярнай сістэмы.

Фота: А. Дзядко

Амністыя-2009

Палата працтваўнікоў Нациянальнага сходу 15 красавіка прыняла законапраект «Аб амністыі ў свяzie з 65-годдзем вызвалення Беларусі ад наемца-фашистскіх захопнікаў». Зарэз у Беларусі ў турмах 37 578 чалавек, з іх 46% — за здзяйсненне злачынстваў, скіраваных супраць уласнасці і парадку ахвяцілім эканамічнай дзеяйсці.

Амністыя, што мае адбыцца цягам 2009 году, закране асобаў, якіх станоўчыя харктарамі заснаваны падчас адбывання пакарання. У адпаведнасці з праектам закону, будзе вызвалены аз крымінальнай адказнасці непаўнагадовых, цяжкіх жанчын, пенсіянераў, інвалідаў, хворых на актыўную форму сухотаў, ВІЧ-інфікаваных, ветэранаў балевых дзеяньняў, чарнобыльцаў. Таксама вызваліяючыя людзі, што атрымалі раненні пры выкананні абавязкаў падчас службы, якія здзейснілі злачынствы, што не ўяўлююць вялікай грамадской небяспекі (да 2 гадоў) і менш цяжкія злачынствы (да 6 гадоў пазбаўлення волі). Будуть вызвалены аз крымінальнай адказнасці жанчын і адзінокіх мужчын, якія маюць непаўнагадовых дзяцей.

Іншыя катэгорыі асобаў будуть вызваліяцца ад пакарання ў выглядзе арышту, амбажаванні волі, накіравання ў дысыпілінарна-вайсковую частку, пазбаўлення волі пры асуджэнні: за злачынствы, што не маюць вялікай грамадской небяспекі; за менш цяжкія злачынствы — пры адыбыці не менш чэврэц тэрміну пакарання; за асабнія цяжкія эканамічныя злачынствы: крадзея, махіястрыя, прыўлашчэнне альбо растрапту, крадзеж з выкарыстаннем камп'ютарнай тэхнікі ў буйных і асаблівых памеры (за выключэннем асобаў, якія здзейснілі злачынстваў ў складзе арганізаванай групы) — пры адыбыці не менш трачны тэрміну пакарання; за іншыя злачынствы — калі да заканчэння тэрміну пакарання засталося менш за год.

Амністыя не будзе распаўсяджацца на асобаў, да якіх ране выкарыстоўвалася амністыя альбо памілаванне і якія ізноў здзейснілі наўмыснае злачынства. Не трапяць пад амністыю асобы, якія не кампенсавалі нанесены злачынствамі ўрон (за выняткам вышыні называемых ільготных катэгорый грамадзян), злонесныя парушальнікі парадку падчас адбывання пакарання, прызнаныя асабліва небяспечнымі рэцыдывістамі, асуджаныя да пажыццёвага зняволенія і тыя, хто здзейснілі наўмыснае забойстваў альбо гвалту, злачынства супраць дзяржавы, стварыў злачынную арганізацыю, удзельнічыў у ёй, людзі, якія здзейснілі карупцыйныя злачынствы.

Прагназеуцца, што на волю выйдзе 4344 чалавекі. Агулам розным формам амністыі падлягае 29 тыс. 594 чалавек.

Яны ў камеры не дадаюць. Па-моіму, у цывілізаваных краінах такія вычарэнні даўно адышлі ўніяты...

Асобна хочацца апісаць санвузы. Звычайна гэта ўнітаз, да якога падведзеныя труба з вадой. На трубе ёсць кранік, і менавіта пад ім даводзіцца мышца, чысціць зубы і мышы посуд — практична ва ўнітазе. Пры эўтым унітаз звычайна знаходзіцца на ўсей агульным агліядзе. Хтосьці ёсць, а хтосьці... У камерах, быве, знаходзіцца на трывалыці і больш чалавек, дык ужо выбачайце... Хлопцы ж, якія прайшлі некаторыя рэйніны ізялятараты, расказвалі, што там у прыбіральню выводзяць два разы на суткі, а калі стане зусім няўсцерп, дык у камеры ёсць бак,

вось у яго народ і «ходзіць». Дарма што на двары XXI стагоддзя.

Камяні ў хлебе

Належных па рацыйёне 90 грам мяса ў суткі ніхто з маіх знаёмых не бачыў. А яшчэ на зонах пякунь свой хлеб. Каменчыкі ў хлебе ў Жодзінскай турме каштаваў міне зуба, некалі чалавек расказвалі пра аналагічную выпадкі (пры яшчэ двух я прысутнічаў). Не ведаю чаму, але там даюць такую гарашу ежу, што з'есці за адведзены на гэта час немагчыма. Але тое нікога не хвалое, эта цяжкасці тых, хто туды патрапіў. А хто жадае пакаштаваць кактэйль з зонаўскай макароной і сечкі, можа гэта зрабіць у сталоўцы Ш-й калоніі. Там жа можна атрымалі асалоду ад экзатычнай стравы, прыгатаванай шляхам выварвання чагосці падобнага да кілкі з наступным дбайнім перамешваннем. Адмысловыя каларыт гэтаму далікатесу надае тое, што вантробы з рыбы не вымаюцца.

Няма зубоў — няма проблем

Барані Божа захвароць на зоне. Забяце збуд — адразу прыгандулюць выврачы. З гэтай прычыны ў мужчын, старэйшыя за 40 гадоў, адсунчыча шмат зубоў. Яшчэ адна з найстравнейшых проблем на зоне — сухоты. З такай ежай у такіх умовах жыцця гэта хвароба не можане кінечць. Калі мыне этапавалі з Жодзіні ў Шклой, са мной і іншымі хлопцамі больш за гадзіні ў адным купі ехалі трэх хлопцы з адкрытай формай сухоту. Спачатку яны былі ў спецыяльных масках, але, калі сталі задыхацца, давялося зняць, і мы ўсе быўлі без намёку на застярогу ад інфекцыі...

Чатыры тысячы за два тыдні

Цікавая і тэма прыцягнення асуджаных да працы. У Шклове за паўмесяца працы ў чэрвені мне заплатілі 4 тысячы рублёў. Асуджанаму заічыаць на яго асабісты рахунку 25% ад зарплаты (асцягненне ідзе на ўтрыманнне, аліменты і г.д.). За месяц я ўтрымліваў 32 тысячы. Як гэта стыкуецца з працоўнымі заканадаўствамі? І такая сітуацыя з усімі і на ўсіх зонах. А мужчынкі ж разынають патрэбныя рошчы, якія карыстаюцца попытам. Да працы тады прызначаюцца, падобна, не людзей, а бясплатных рабоў.

І я сам, і іншыя людзі пісалі скары на ўмовы ўтрымання. Гэтыя лісты накіроўваліся і ў праукратуру, і ў Дэпартамент выканання пакараній, і ў ААН, і ў АБСЕ. Але далей за краінніства калоніі нічога не пайшло. Значыць, за працы чалавека ў нашай краіне павінны змагацца людзі на волі. Хтосьці може сказаць, што ніякі чаго змагацца за працы людзей, якія парушылі закон. Але ў зняволенні, паводле майбі ацэнкі, знаходзіцца 15% людзей, якія нічога супрацьзаконнага не зрабілі, у адносінах да адсоткаў дзвінанія пакараннем, не звязаным з пазбаўленнем волі, і яшчэ ў 20% тэрміну пакарання відавочна завышаныя. Ёсьць катэгорыя асуджаных, якія трапілі на зону праз перакананні, што ідуць у разрэз з палітыкай улады. Іх смела можна называць «палітвізімі», і таіх калі 5%.

Шмат чаго яшчэ можна напісаць пра жыццё ў беларускіх турмах і калоніях. Можна дўгі абураца, што там людзей пазбаўляюць не толькі волі (як трабе паводле закону), але і наагул усяго, што патрэбна нармальнінам чалавеку. Але гэта ўсё слова. Становішча і жыццё там словамі апісаць немагчыма: кац зразумець, усё гэта трэба перажыць. Я там праўбы ўсіго паўгоду, а людзі сядзяць там гадамі, дзесяцігоддзямі.

Сяргей Парсюковіч

лідэр падпрымальніцкага руху. Быў асуджаны на 2,5 году зняволення нібыта за збіцце міліціяў ізялятараў на Акцесціна, дзе падпрымальнік аddyబу суткі за ўздел у мітынгу пратыст 10 студзеня 2008 г. Сям Парсюковіч сцярджаў на судзе, што насамрэч міліцыянеры жорстка зблілі яго. Быў вызвалены ў жніўні 2008 г. дзякуючы прыцыпавай пазіцыі ЗША, якія за адмову вызваліць палітвізія ўяўлялі супраць беларускага рэжыму эканамічныя санкцыі.

Падлеткавая жорсткасць і дарослая мяккасць

«Люда і праз некалькі месяцаў пасля таго млеча, скардзілася, што не адчувае ног, дагэтуль часта хвалюеца, кепска спісь», — амаль не плача маці дзяўчынкі Юлія Ганчар. У бальніцы з траўмамі галавы дзяўчынка праляжала 23 дні.

Увечары 14 лістапада 2008 г. у гарадскім парку ў Краснаполлі да 14-гадовай Люды Ганчар з яе сябровай прычапшай малодшы школьнікі: кінгур граззю, абмаюкоў. Атрымаўшы адпор, прыграўшы патэлефанаў, пасядр парку дзяўчат спынілі Марыя Р. ды Настасся С. Далей паміж дзяўчынатамі, як напісаны ў пратаколах, «на глебе непрыязных адносінай адбылася канфліктная сітуацыя», у выніку якой Людміле «былі прычыненыя цялесныя пашкоджанні ў выглядзе драпінавай твару і кроўвападцекаў на валасітай частцы галавы злева». Судова-медыцынская экспертыза аднесла гэтыя пашкоджанні да катэгорыі лёгкіх. Па словах жа Люды і яе сёбровікі, Марыя спрабавала выціснуць ёй вочы паль-

цамі, а Настасся падрапала дзяўчынцы твар. Падярпела потым сказала, што абедзве нападніцы былі п'яныя. Эта пацвердзіць на заўтра Насця, якая прыйдзе разам з маці да Ганчароў выбачацца, а таксама сведкі. Але на экспертызу дзяўчутак не адвезлі.

Пасля збіцця Люда страпіла прытымнасць, яе адвезлі ў бальніцу, а адтуль — у міліцию. У РАУСе маці і дачку развялі на розных каўнітах. Пакуль Юлія Аляксееўна размаўляла з участковым інспектарам, яе дачку агледзеў медэксперт. Паводле закону (арт. 10.19 КаАП РБ), такая экспертыза праводзіцца толькі з пісьмовай згоды пацярпелага альбо яго бацькоў, калі пацярпелы — непаўнолетні. Ю.Ганчар сцвярджае, што такой згоды не давала і панеры не падпісала. Пасля візуі ў РАУС Людзе стала кепска, але, па словам маці, педыятрат бальніцы адмовіўся яе шпіталізаваць.

Юлія Ганчар гаворыць, што пазней яе з дачкай не-калькі разоў палахалі расправай: тэлефанавалі на мабільны, у палату да дачкі прыходзілі яе крыўдзі-целькі, а ёй асабіста ў прысутніці яе старэйшай дачкі Вольгі намеснік начальніка Краснапольскага РАУС Драчоў нібыта пагражай расправай за звартоту пра-куратуру. Жанчына неаднаразова звярталася ў пра-вахойныя органы, пісала скарыні на імя генпрокурора. «Я дабываюся, каб была распачатая крыміналная справа. Дачка правяла ў бальніцы 23 дні, яна дагэтуль не можа прыйсці ў сябе», — тлумачыць сваю пазіцыю маці Люды і звяртае ўвагу на недакладнасці ў працы пра-вахойнікаў. Так, у раённай пра-куратуры яе запэўнілі, што ў дачыненні дзяўчутак заведзены адміністрацыйная справа, а адпаведны адміністрацыйны пратаколы нібыта былі накіраваны ў суд

(ліст ад 5 снежня 2008 г. за подпісам пра-куруора раёну Зоі Аляксюцінай). Аднак з вызначэння суддзі Краснапольскага раёну ад 8 студзеня 2009 г. вынікае, што гэтыя пратаколы ў суд не паступалі.

«Міліцыянер камусыці пагражай? Не можа гэтага быць! — здзіўліся ў Краснапольскім РАУС. — Камісія праводзіла праверку паводле заявы Юліі Ганчар, але факт пагрозы не пацвердзіўся».

Раённы пра-куруор Зоя Аляксюцін паведаміла, што ў мінулым месяцы пастановай пра-куратуры спра-ва Людмілы Ганчар была спыненая за адсутніцтво до-казаў злачынства. «Мы атрымалі ад Юліі Ганчар 11 скарыні, у асноўным яна скардзілася на імя ўна, на яе думку, расследаванне акалічнасці ўбіцтва ў дачкі», — распавяла пра-куруор. Паводле яе словаў, была праведзеная камісійная судмедэкспертыза, якая

выявіла, што пагаршэнне здароўя Людмілы, на якое ўказала яе маці, з'яўляецца не наступствам інцыдэнту. «У дзяўчынкі абвастрылася захворанне, якое ў яе выявілі яшчэ тры гады таму», — патлумачыла пра-куруор.

«Гэта вельмі непрыгожая гісторыя, — перажывае галоўная доктарка Краснапольскай цэнтральнай раёнай бальніцы Галіна Марозава. — У нас тут была праверка, прыезджалі адусюль: з раённай пра-куратуры, з абласной. Але парушэння ў боку медыкаў не выявілі. Юлія Ганчар хацела атрымаць ад нашага хірурга заключэнне, выдаць якое мае права толькі судмедэксперт», — патлумачыла спадарыня Галіна.

Юлія Ганчар не пагадзілася з высновамі міліцыі і пра-куратуры. Яна падаразе пра-вахойнікамі і перавышэнні службовых паўнамоцтваў, а таксама незаконным вызваленнем вінаватаў ад крыміналнай адказнасці. І тыму жанчына звярнулася да прэзыдента.

Сямён
Печанко

Амерыканскія цішоткі з «Пагоняй»

Амерыканская інтэрнэт-кампанія Zazzle.com пропануе беларусам сувеніры, цішоткі і кепкі як з афіцыйнай, так і з нацыянальной сімволікай.

Зайшоўшы на старонку інтэрнэт-кампаніі, прысвечаную прадукцыі для беларускіх кліентаў, можна пабачыць досьцік разнастайных асартымент сувеніраў і вондрат.

При гэтым вытварца пропануе выбар: цішоткі, кепкі, торбы, кубкі, куфлі, паштовыя канверты, дыванкі пад кампьютерную мыш і нават кухонныя фартухі, здабленыя як афіцыйнай, так і нацыянальной сімволікай, а таксама выявай гарадской сімволікі Мінску.

Zazzle.com — амерыканская стартап-кампанія з гадавым прыбыткам у чвэрць мільярда доляў. Пропануе кліентам з усяго свету рожламную і сувенірную прадукцыю з самымі рознымі лагатыпамі і сімволікай.

Вілянчук пабудаваў дом за 60 еўра

Жыхара Вільні Тэадораса Малінаўскаса могуць назваць стваральнікам антыкрызіснага дому.

23-гадовы хлопец здолеў пабудаваць дом за 200 літага (каля 60 еўра).

Так студэнт Літоўскай мастацкай акадэміі, будучы скульптар, даказаў, што ўласны дом можна паставіць без вялікіх выслілкаў.

Праўда, гэты дом невялікі — усяго 15 квадратных метраў. На першым паверсе — працоўны кабінет, на другім — спальня.

Ля дома завяршаецца будаўніцтва

двух верандоў.

За некалькі соцені літаў Тэадорас набыў мацавальныя элементы ды мантажную пену.

«Рэшту я сабраў на будоўлях і звалках. Матэрыяламі ахвотна дзяліліся людзі, што будавалі ўласныя дамы, дарылі непатрэбныя ў гаспадарцы рэчы», — кажа Т. Малінаўск.

«Праўда, мне пашанцавала, што бацька выдзеліў участак пад будаўніцтва — на звалцы я б яго дакладна не знайшоў», — сказаў будучы скульптар.

delfi паводле lrytas.lt

СП

Край белай птушкі

Ёсць у нашай краіне куточ, нібы наўмысна пакінуты людзьмі птушкам — Асвейшчына.
Піша Сяргей Харэўскі.

Тысячы іх гназдуюцца тут, сотні тысячаў робяць прыпынак па дарозе ў вырай, а для некаторых вырай — у Беларусі. Сюды яны імкніцца ўзімку з палярных шыротаў.

Асвейскае возера. Улетку тут гназдуюцца высакародныя белыя чаплі, безліч белых булоў і столькі чаек-кірляў, што белым бель у вачах. Цяжка даць веры, што некалі гэта быў заможны і абходжаны край. Сёня гэта памежная зона, тупік, міма якога праішлі ўсе дарогі.

Край Яна Баршчэўскага, Ігната Храпавіцкага, Напалеона Орды, Шчасна і мірна перажышы XIX стагоддзе, ён быў дашчэнту спалілённы ў вайну апошнюю. Цяпер Асвейшчына — знелюднелы рай для птушак.

Край Завальні

Лес на сумежжы Полаччыны і Асвейшчыны — дримучы, чорны, не падобны да светлых сасоннікаў вакол Мінску. Скрозь гушчар віхляе пакручастая Дрыса.

А на другім яе беразе — светла-светла. Там краявід месцамі нагадвае тундру. На месцы колішніх палеткаў усё задзірвалела ды па-расло балотнымі імхамі. І мільядры пярэстых красак увесну расквечаюць далягляд.

У Дзёрнавічах на беразе Дрысы засталіся рэшткі шыкоўнага парку. Вёска гэтая некалі належыла пану фон Тэш, адстадуному расійскому генералу, герою 1812 году. Расповеды пра дзівакаватасьць гэтага ста-расвецкага пана дасёння бытуюць у ваколіцах. Слухаючы іх, разумееш, адкуль узяліся байкі шляхіцца Завальні.

Між Дзёрнавічамі і Задзежкам ляжаць пусткі, рэдаклессе, балаціны. Сапраўдная Поўнач. То тут, то там бліщыць вада. Сетка рэк на Асвейшчыне — найгусцейшая ў Беларусі. Амаль усю ваду адсюль збирае Дзвіна, толькі на крайній поўначы вада сіякае рэчкай Сінюхай праз Латвію, дзе яе завуць Зілупэ, у Расію, у слыннае Чудскае возера.

Асвей

на паднёвым беразе Асвейскага возера.
Насельніцтва 1,3 тыс. чалавек. 37 км ад
чыгуначнай станцыі Верхнядзвінск на лініі
Полацк—Дзвінск.

Асвейскія гарадзішчы адносяцца да пасяленняў балцкіх племенаў. Першае летапіснае ўпамінанне — 1503 г. Шматкроць знішчалася маскоўскімі войскамі. У 1749 г. пераходзіць ва ўладанне да менскага ваяводы Яна Аўгуста Гільзена. Тут быў пабудаваны величны палац і прыгожы касцёл, разбіты вялікі парк, гімназію, дзеянічай шпіталь пры кляштары.

фальклору.

Дзеці вызваленых ім сяляніні на чале з балшавікамі пусцілі дымам барочны палац Храпавіцкіх. Засталіся адно чисты лужок, дзе сажалкі ды старыя прысада з вячысьцымі ліпамі, хвоямі ды лістоўніцамі.

Лісна — самае старажытнае паселішча ляснога краю. Гэту вёску царкалісці падарыў расійскому пісьменніку Фанвізіну.

Ад паўночнага берагу Ліснянскага возера пачынаецца Расія.

Царкоўна

У вёсцы Царкоўна два гады таму я сустрэў 102-гадовую Алenu Глінскую. Гэта жыццярадасная кабета, нібы Маленькі Прынц, штодзеніс наізірала за заходамі сонца над возерам, пепрасоўваючы свой улончык. Уразіла яе сакавітая, чистая беларуская мова, песні, расповеды пра Купалле, пра былу веліч вёскі, пра рэпрэсіі і апошнюю вайну. Саветы, кажа Алена Глінская, горшыя за нацысту, бо немцы прыйшлі і сышлі, а саветы здзекваліся з людзей неспустина, вывозілі, расстрэлавалі, адбіралі дабро ... Са скрухай баба ўспамінала, як раней перазовы званоў тузицу цэркву, касцёл луналі па ўсім Асвейскім возера, як вакол былі ахайнія палі збажыні і лёну, «як пойдуть касцы ў хвалі сакаўное травы, нібы лебедзі плынуць, у белых кашулях» (Божа, якая мова!). А цяпер — усё хмызім зарасло. Спе-

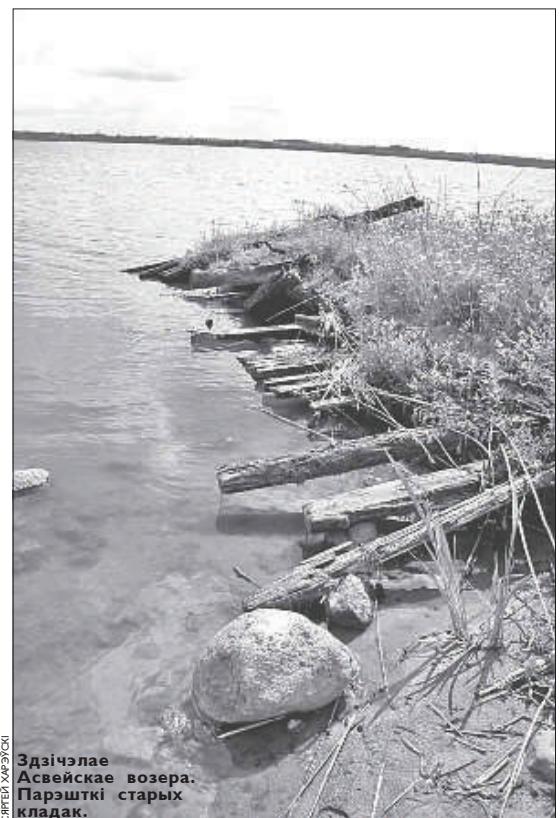
Ліснянскіе возера

Самае старажытнае паселішча ляснога краю — вёска Лісна, нібы галандскае мястэчка на каналах, прытулілася на мысе між возерам Ліснянскім і рэчкой Свольна. Каляровыя шчыты фасадаў глядзяць на ваду скрэз пярэсты феерверкі кветак. Вабіць зручныя для стаянкі берагі, шырокія пясчаныя берагавыя водмелі, празрыстая да дна «срэбраная» вада, раскошныя лісіцы.

На возеры пануе трывалія благавейная ціша. Зрэдзьчас, матляніўшы чорным, шызым ды белым пер'ем, нібы індзейскі правадыр, у ваду вакамгненна ўдарыць арлан, каб кіпцірамі-восцямі пракаць рыбіну. Так, той самы арлан, што на гербе ЗША. Гэта самая вялікая наша драпежная птушка гназдзеца ў гэтых глухіх мясцінах.

Асвейскае возера

другі па велічыні натуральны вадаё Беларусі. Плошча вады складае 53 кв. км. Востраў — 5 кв. км. З захаду на ўсход Асвейскае распасціраецца больш як на адзінаццаць, а з поўначы на поўдзень — амаль на восем кіламетраў.

Здзічэлае
Асвейскае возера.
Парэкткі старых
кладак.

маршруты

вы бабы Алены на сконе дня над Асвей я не забуду никол.

Асвейскае возера

Асвейскае возера то на-
бліжаецца да дарогі, то ад-
даляецца. Бывае, у
ранішнім тумане ётаму —
возера ўражвае памерамі.
Яго плошча больш за 53 кв.
км. За тысячы гадоў таму Падзвінне
было аб'ектам вялікіх скандалоў
гасцей.

Пра гэта сёння са скрухаю
ўзгадваеца ў Асвеі, дзе
ніяма гатэлю, рэстарану і
нават, *pardonnez-moi*, гра-
мадскае прыбіральні. Так
што, едучы туды, закідайце ў
багажнік усё для жыцця —
аж да пітной вады.

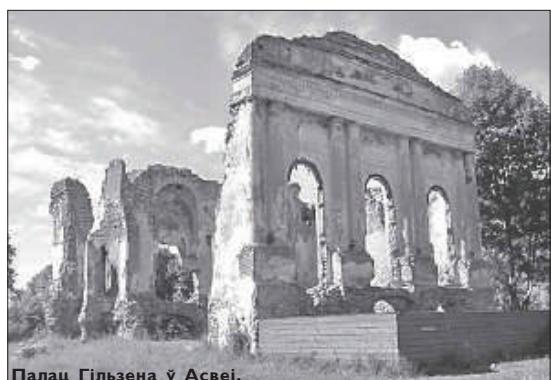
З 1924 г. па 1959 г. Асвея
была цэнтрам раёну. У
1925 годзе з мэтай лепшага
абслуговіўнія нацыяналь-
ных меншасцій у Асвеі быў
створаны яўрэйскі нацыя-
нальны савет. Сёння ў Асвеі
ад былой велічы засталіся
сталоўка, пары крамаў і бе-
тонныя пліты ў якасці пля-

нае гарадскога паселішча
Беларусі. Яму больш за ты-
сячу гадоў. Пра ягоных зас-
навальнікаў гаворыць на-
зва: свеўскае, свейскае, г.з.н.
шведскае. І тысячу, і паўты-
сячи гадоў таму Падзвінне
было аб'ектам вялікіх скандалоў
гасцей.

Славутасцю Асвеі быў вя-
лізарны палац, збудаваны ў

XVIII ст. мінскім ваяводам
Янам Аўгустам Гільзенам.

Хорам з пяці корпусаў з ча-
тырма галерэямі выглядаў
зверху вялізным птушкам з
распасцёртымі крыламі і
здзіўляў планіроўкай: га-
лоўных пад'ездаў было ча-
тыры, па ліку пораў году;
унутраных уваходаў — два-
наццаць, па ліку месяцаў;
пакояў і залаў было па
колькасці тыдняў у годзе,
вокнаў — па ліку дзён. Тут
была люстраваная бальная
зала ў стылі Людовіка XV.

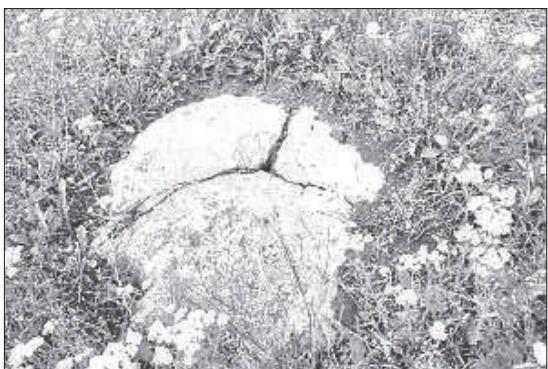
Палац Гільзена ў Асвеі.

адзін камень увесь час шу-
гае маланка... Востраў на Ас-
вейскім возера самы вялікі
у нашай краіне — 5 кв. км.
Есьць тут два дагістарычныя
гарадзішчы: Гарадок і Перу-
ноўка. Некалі было сяло з
балцкай назваю Du (па-
літоўску «два») з уласным
прыходам і царквой Раства
Багародзіцы. Да вайны вёс-
ка Востраў налічывала 65
двароў. Апошня астраўля-
не з'ехаў ў 1970 г. Сёння тут
гойсае па колішніх палет-
ках паўдзікі табун мясцовай
конні спартовай базы.

Востраў адабрала ў чалавека
прыроды. Вакол яго на
возеры гняздуе паўтара дзе-
сятка відаў вадаплаўных пту-
шак. У пералётах з выраі ў
ўвырай на возера сядоць
яшчэ 18 відаў. На востраў па
апошнім лёдзе прыходзіць ця-
жарная ласіха і па першым
лёдзе сыходзіць з падгада-

ванным у бяспечы ласянем.
Тут гойсаюць барсукі, шаш-
кі, куніцы. Развяліся ўжо і
бабры, выдры, норкі, андат-
ры. Але галоўны тут перса-
наж — стары казёл Барыс,
які, як грозны вартавы, сус-
тракае ўсіх гасцей і радасна
бяжыць гуляцца-бадацца.

У восень, калі начынья хал-
ады расфарбуюць лісце і
чаратаў ў тысячы барваў,
над возерам становіцца белым
бела ад лебедзяў і буслуё,
вядомых і невядомых пту-
шак, што збіраюць адоль
у далёкую Птушынную Даро-
гу. А калі ўвесі гэты зняме-
лы край ухутаюць снежныя
сувоі, і ён пераўтворыцца ў
неабсяжную ледзянную пустыню,
сюды залятуць белыя
парды-курапаткі, а за імі і
белыя паліярныя совы. І ся-
род гэтага беласільшчыны
царкоўны звон.

Камень на востраве, у які трапляе маланка.

Можа калісці яго адбуду-
юць у якасці гатэлю?

Прысады старадаўніх дре-
ваў уздоўж каналаў, па якіх
паны каталіся ў гандолах, на-
гавдаючы ціпер нейкі фанта-
стычны трапічны лес...

Востраў

Галоўны гонар цяпераш-
нія Асвеі — Востраў. Бязле-
сія схілы на поўдні строма
абрываюцца да вады. На
вяршинах, схілах і па-
дэшвы ўзгоркаў раскіданыя
валуни. Пра некаторыя
ёсць нават паданні. А ў

КУЛЬТУРА СЦІСЛА

Da Vinci на-беларуску

Да праекту «Тузін.
Перазагрузка», у рамках якога
іншамоўныя выкананіць
сплююць свае песні па-
беларуску, далаўчылася самая
вядомая італійскамоўная
группа Беларусі — Da Vinci.
Для праекту музыка юрлі
песню L'амоте поп есіste. Для
іх гэта першы досвед працы з
беларускім тэкстам, хоць адзін
з аўтараў кампазіціі, Леанід
Шырын, прайшоў сапраўдную
школу беларускага рок-н-
ролу: ён працаўваў у складзе
гурту «Новае неба», а ў 1992 г.
нават даў аўтанімічнік
якісці гітарыста з «Мрояй».
Гэта потым ён ужо выступаў у
складзе гурту Ірыны
Дарафеевай і пісаў песні для

Аляксандра Буйнова.
Перакладаць тэкст узімусі паэт
Алесь Камоцкі, які раней
пераклал на беларускую
народную песні Італіі (для
праекту «Выбайце эдэрвы! Bella Ciao») і Японіі (для
альбому З. Вайкошкевіча «Месяц і сонца»).

Беларусь падае ў UNESCO цэлы спіс

На суд экспертаў Цэнтра
сусветнай спадчыны
UNESCO рыхтуючыя дасые
«Фартыфікацыйныя
пабудовы Брэсцкай крэпасці»,
«Драўлянае дойлідства
Беларускага Палесся»,
«Культавыя пабудовы
абарончага тыпу (Сынковічы,
Мураванка, Камай)», а таксама
на палацава-паркавым

Нясвіжы (2006 г.).

Вольскі вядзе гумарыстычную праграму

21 красавіка прайшла прэм'ера
новага праекту Лявона
Вольскага, які завешаў «Радыё
Гамон». Перадача пад такай
назвай ідзе на «Еўрапейскім
радыё для Беларусі». Слухачы
праз інтэрнэт-сторонку будуть
агучваць цікавыя для іх
пітанні і тэмы, а Вольскі —
адказваць. Таксама кожны раз
будзе разгляд нейкай гарачай
навіны і прэм'ера песні.

Паводле music.fromby.net,
budzma.org, БЕЛТА

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ У РЭДАКЦЫЮ

Мовы свету: ці ведаеце вы, што...

1) З агульнай колькасцю жывых мовай, а іх
прыблізна 2,5 тысячам, малы драбніцай не па-
ловина прыпадае ўсюго толькі на 8 (!) краінай:
Інданезію, Мексіку, Бразілію, Камерун, Індыю,
Кітай, ЗША і Расію. У Індый мовай налічваецца
аж 845.

2) На караімскай мове сёння размалываюць 535
чалавек.

3) ІІ мовай маюць больш за 100 мільёнаў
носітэў:

кітайская (больш за 1 млрд),
іспанская (блізу 400 млн),
англійская (400 млн),
хіндзі (245 млн),
расійская (200 млн),
бенгальская (200 млн),
арабская (175 млн),
інданезійская (150 млн),
партугальская (150 млн),
японская (каля 125 млн),
французская (112 млн).

4) У невялікім Дагестане бытуюць блізу 30
мовай.

5) Кіргізская мова мае пісьмо адно з 1927
году.

У выдавецтве Магілёўскага юніверсітэту вый-
шаў цікавы і карысны даведнік, дзе пададзеныя
звесткі пра мовы свету (каля 400 адзінак).
Змяшчаеца інфармацыя аб прыблізнай коль-
касці моўнікаў, асаблівасцях граматыкі, лексікі,
а таксама пра час з'яўлення пісьмовасці і сацыяль-
ны статус кожнай.

Лявон К

**Мовы свету: энцыклапедычны
даведнік.** Укл. В.І. Рагачоў. —
Магілёў: УА МДУ імя Куляшова, 2008.
— 290 с.

